

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

REC'D APR 9 1975

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

89 M. 5 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1975 m. kovo [March] 21 d.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 centų

*Su Pavasario-Velykų šventėmis sveikiname bendradarbius,
rėmėjus, skelbėjus ir skaitytojus.*

VIENYBĖS LEIDĖJAI IR REDAKCIJA

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalarorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

IŠKELIAUJANTIEMS I AMZINYBĖ IR ATEINANTIEMS I ŠI PASAULĮ

Lietuvos himno autorius Vincas Kudirka yra pasakęs: ". . . kad ne-supelytume ir neitume į kapą be likusio ženklo žmogumi buvę. . ." Norėčiau papildyti dar ir savo mintim, ". . . kad ateidami į šį pasaulį, žinotume iš kur mes kilome ir kuriuo keliu turime eiti, kad neprazūtume be likusio ženklo lietuviams gimę. . ."

Mintis ne nauja, kad kiekvienas lietuvis mums brangus, kad kiekvienas lietuvis, turtingas ar vargšas, ar jis paprastas žmogus, ar aukšto išsilavinimo profesionalas. Visi gyvenime esame vertingi kaip lietuviai, visi paliekame savo tautai įnašą - vienas daugiau, kitas mažiau. - Gaila, lieka žinių tik apie mažą dalelę žinomesnių mirusiųjų lietuvių. Tik jų parašomos biografijos ir lieka nuotraukos.

Nevisiems ir paminklai kapinėse pastatomi. Praeis dešimtmetis, ir niekas nežinos, kad toks ar kitoks lietuvis iš viso gyveno.

Ar nevertėtų išeinančius ir ateinančius tam tikrose kartotekose registruoti ir aprašyti nors ir eilinio lietuvių gyvenimą, jo kilmę ir talpinti nuotrauką.

Tokią mintį papasakojau Lietuvos Gen. Konsului Anicetui Simučiu, kuris jai pilnai pritarė, tačiau iškilo klausimas, kas gi tokio darbo imsis?

Prieš keliolika mėnesių spaudoje pasirodė žinutė, kad tokio mirusių ir gal gimusių registracijos darbo

imsis ar ne Balzeko Muziejus. Tačiau, visas šis reikalas toliau, atrodo, nenagrinėjamas.

Ar mes kartais ne per dažnai išmėtome gerus sumanymus ir jų vykdymą?

Šis darbas, gal būtų tinkamas mūsų Enciklopedijos Leidyklai? Ji, įregistruodama mirusius, gimusius ir pasižymėjusius lietuvius, palengvintu darbu enciklopedijai papildytų.

Koks galėtų būti konkretus planas? Sakysime, jeigu mūsų Enciklopedijos Leidykla pradėtų tokią registraciją, kiekviena šeima, kurios narys miršta ar gimsta, ar kita ypatinga proga, leidyklai pasiųstų platesnį aprašymą apie paminėtiną žmogų su jo nuotrauka. Leidykla tokius aprašymus suklasifikuotų.

Aišku, tokiam darbui reikės papildomo tarnautojo. Bet, ar kiekvienas, norėdamas įamžinti sau brangų asmenį nesumokės \$10 ar \$20? Tuo tarpu antkapijai kainuoja šimtus net tūkstančius dolerių, o čia už keliolika dolerių liktu atmintis ateinančioms kartoms.

Neabejoju, kad laikas nuo laiko galės leidykla išleisti periodines brošiūras su gyvų, gimusių ar mirusių aprašymais. Tuo tarpu į mūsų laikraščius patenka tik dalis tokių paminėjimų. Čia gi turėtume pilną ateinančios ir išeinančios kartos registraciją, kuria, neabejoju, visi domėtusi. **K. Klatauskas**

Nebūkštaukime dėl žodžių

DR. ALGIRDAS BUDRECKIS

Kartais, kai norima kam nors įgnybti ar tūlą išjuokti, tai kimbama prie kiekvieno jo žodžio, prie jo tarsenos ar solepcizmų. Jau rimtėnis dalykas, kai bandoma priskaityti tam tikrą reikšmę, kai mėginama iškraipyti žodžių ar pareiškimų kontekstą. Neskoninga, kai tokie pokštai daromi vien diskredituoti veikėją, dirbantį pagal savo išgales, kuris stengiasi veikti, kiek išmano.

1974 m. VLIKo seimo metu vakarieniės laiku Bostone buvo pagerbtas Simas Kudirka. Rengimo komiteto vicepirmininkas Aleksandras Čaplikas buvo pakviestas praveisti iškilmes (mat, pirm. Stasys Lušys susirgo laringitu). Po vakarieniės vietinėje spaudoje ir kitur buvo būkštauta dėl A. Čapliko ištartų žodžių "draugas" ir "ura!" Girdi, A. Čaplikas esąs "istrebitelis" ar burliokų "šstormovikas". Girdi, anas išgąsdinęs lietuvių publiką savo "rusiškais" sūkais. . . Jergutėliau, ar mes tokie bailiai, kad kai užgirstame žodžius "draugą" ir "urą" mums pradeda kinkos drebėti? Nejaugi!

Žodį "draugas", ne vien bolševikai naudoja. . . Tačiau, Simo Kudirkos pagerbtuvėse šis žodis nebuvo panaudotas kaip titulas. A. Čaplikas pasakė: "Ir dabartės noriu Jumis perstatyti mūsų mielą draugą Simaną Kudirką". Kontekstas būtų buvęs kitoks, jei A. Čaplikas būtų taręs: "Perstatau draugą Kudirką". Reiškia, pirmininkaujas perstatė S. Kudirką, kaip bičiulį, o ne kaip "tavorščių".

Būtų perdėm rusų kalbos žodingu garbinimas, priskirti jaustuką "ura!" prie slavizmų.

"Ura" nėra rusiškas žodis. Leiskite pacituoti kultūrinių kalbų žodynus. Konkrečiai, paėmiaus pagarsėjusios Cassell leidyklos stambius žodynus; Cassell ruošia dvikalbius žodynus universitetų studentams, mokslininkams ir vertėjams. Italų kalboje yra žodžio lytis urra! (Ita-

lian-English Dictionary, New York, Cassell Press, 1955, psl. 549). Ispaniškai yra ištiktukas: hurra! (Spanish-English, New York, 1966, psl. 484). Na, net Cassell's Compact French Dictionary turi žodį hurra! (psl. 178).

Žinoma, rasi URA ir rusų leksikone. Štai Lui Segal suredaugotame Novy Polnyj Russko-anglijskij slovar aptinkame įrašą: "Ura, interj. hurrah! hurra! hip, hip, hurrah! mil. idti na ura, to assault (a fortress); kričat ura, to hurrah, hurrah; ura patriotizm, jingoism". (New York, 1946, psl. 908).

Kita vertus, Cassell's German-English Dictionary teikia įrašą: Hurra, hurraschreien, Hurraruf (New York, 1965, psl. 242). Tai nenuostabu, kad ir mūsų šio Lallo angliškai-lietuviškame žodyne yra žodis "ura!"

Bet, tur būt, rusų žodyno aukštintojams bus staigmena sužinoti, kad Krymo karo metu ties Sevastopoliu sumušę rusus anglų kareiviai šūkavo: "Hip, hip hurrah!" Tur būt naujiena, kad Amerikos piliečių karo metu, Lincoln armija turėjo tokius kovingus himnus, kaip: "When Johnny Comes Marching Home", "Rally round the Flag, Boys" ir "Marching Through Georgia", kuriuose refrenas turėjo žodžius "Hurrah, Hurrah!"

Vertėtų pasižiūrėti į anglų kalbos autoritetingą žodyną. Parinkau pavyzdžiui Webster's New International Dictionary, Second Edition (1916 m. laidą). Tame žodyne parašyta: "Hurrah, in England the common form is hooray, pronounced hoo-ra (Compare the German, Danish, and Swedish hurra). An exclamation or shout expressing joy, triumph, applause or encouragement". (psl. 1216). Taigi, ura yra germaniškos kilmės žodis, kuris yra tapęs tarptautiniu išsireiškimu. Norėdamas pritaikyti ex promptu šūkį, kurį suprastų ir lietuviai ir amerikiečiai svečiai, A. Čaplikas sušuko: "URA!" Iš to norima priskaityti promaskoliškas, bolševikiškas tendencijas. . . Tarptautiškai tariant: nonsensas- nesąmonė!!!

Tad, nebūkštaukime dėl žodelių. Prisimenu, kai 1951 m. vasario 16 d. minėjime, Elizabeth, N. J. senyvas fotografas Rybinskis, pagautas minėjimo dvasios, prabilo iš scenos: "Ir ašai linkiu, kad lietuviška choriėgė būtų vėl užvilktą ant Gedimino zameko!" Niekas tada nepasipiktino dėl senuko Rybinskio polonizmo, nes suprato ir priėmė jo žodžių gerą intenciją. Priekabume dažnai glūdi pikta intencija.

Latvis Peteris Reinis, kuris perėtais metais rugsėjo mėnesį nušoko nuo Sovietų žvejybos laivo "Bora" į jūrą prie Danijos ir nebuvo sugrąžintas rusams, šiuo metu buvo priimtas į Danijos prekybos laivyną kaip jūrininkas. Paskirtas plaukioti laivais tarp Europos ir Amerikos.

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

Skaitytojų laišakai

1975 m. sausio 6 d.

Gerbiamieji: —

Turiu Gerbiamąją Vienybės Administraciją atsiprašyti, kad vėluoju prisiųsti prenumeratą. Esu jau senas ne tik amžiumi, bet senas ir Vienybės skaitytojas. Vienybę juk skaitau nuo savo 12 metų amžiaus! Gyvendamas Brooklyne buvau ir Vienybės šerinininku. Vienybėje nuolat garsindavausi. Dabar jau pasėnau, esu 81-metų! Mažai matau, ir jau 18 metų gyvenu "ant loskavos duonos" . . . Jau du metai sergu. Manau, kad ši prenumerata ir Vienybei dovanėlė jau bus nuo manęs paskutinė. Mažai matau, skaityti labai sunku. Man labai gaila, kad ir

Vienybei sunku senatvės sulaukusiai. Su pagarba,
Walkill, N. Y. **Motiejus Laukus,**

Vasario vidury Vienybės Administracija gauna jo žmonos Alice Laukus laišką angliškai, kurį skaitytojams pateikiame lietuviškai.

Pranešu liudną žinią - vasario 12 mirė Motiejus Laukus, sulaukęs 81-erių metų. . . Velionis buvo gimęs 1894 m. vasario 12 Igliaukoje, Lietuvoje.

Jis priėjutė artėjančią mirtį. Prašė pasiųsti atsiveikinimo žodį, tiek savo seniems draugams, tiek klijentams, kurie dar tebėra gyvi. Velionis buvo fotografas. Jis nuo 1920 m.

iki 1937 m. turėjo Fotografijos studiją, 214 Bedford Ave., Brooklyn. Vėliau išigijo restoraną ir taverną 914 Broadway, Brooklyne, pavadintą Oasis. Nuo 1935 m. iki šiai dienai įstaigą tvarko dukterė Birutė ir žentas Arthur Wakie.

Žmona Alice tebegyvena Walkill, N. Y., kur velionis Motiejus mirė.

Vienybės leidėja reiškia giliausią užuojautą šeimai ir Motiejaus Laukaus draugams. Vienybiečiai šio tauraus vienybiečio pasiges.

Didžiai gerbiamieji:

Siunčiu prenumeratos mokėstį ir auką Computeriui išmokėti, viso \$10.00.

Mūsų mintyje Vienybė yra malniausias laikraštis su daug žinių ir nuotraukų iš lietuviško gyvenimo. Ji visuomet mielai laukiama. Se-

Tęsiama 3 psl.

STEBĖTOJO PASTABOS

Washingtonė leidžiamas The National Geographic žurnalas vasario laidoje turi platų straipsnį apie Baltimorę. Jos autorius, Lietuvos kilmės žydas Kline, prisimena lietuviškas vaises lietuviškame pobūvyje, poetą Nadą Rasteni, šiemet sulaukusį 84 metus, ir spalvotai pavaizduoja tautiniai pasirėdžiusi mūsų šokantį jaunimą.

□
Lietuvių šv. Onos bažnyčios apylinkę Jersey City, N. J. užplūdo nekultūringas gyventojų sluoksnis ir bažnyčia buvo kelis kartus apiplėšta, net dienos metu. Vyskupas nusprendė ją parduoti metodistams, nes 1974 gruodžio 1 į pirmąsias mišias teatėjo 6, į antras tik 2 parapijiečiai. Klebonas kun. Vladas Karalevičius apgyvendintas šv. Trejybės parapijoje, Newark, N. J.

Lietuviai šv. Onos bažnyčią pirkę 1912 metais. Tada susirašė apie 400 šeimų ir 200 pavienių. Dar 1955 m. turėjo 544 parapijiečius.

□
Su Tarybų S-gos dvasiškių delegacija atvyko ir prelatas Č. Krivaitis, kuriam Lietuvoje pavesta tvarkyti katalikų Bažnyčią. Jis amerikiečių laikraštiniškams pasakojo, kad dabartinėje Lietuvoje esama 400,000 tikinčiųjų, kuriems leista naudoti 637 bažnyčias su apie 800 kunigu.

□
Chicagoje mirė Justinas Mackevičius, gimęs 1888 Šilalėje ir į Ameriką atvykęs su pradiniu mokslu 1905 m. Jis 1909 įkūrė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Taupymo kasą, kuri vėliau buvo perkrikštyta į Standard Savings and Loan Association. Mackevičius įgijo finansinį patyrimą ir prie darbo pritraukė ir savo sūnų. Jo vedamoji bendrovė 1938 įsigijo modernų namą, kuris, vis gerinamas, ir dabar tarnauja. Įstaiga milijoninė.

□
Mažosios Lietuvos senąjį lietuvišką Gumbinės miestelį didrusių šovinistai perkrikštino į "Gusevą", tur būt, pasauliui priminti, kad tautine politika jie yra "žąsis", nes žodis "gus" rusų kalba reiškia šį paukštį.

□
Lenkų spauda praneša, kad Baltstogės senoje girioje sugriuvo iš vidaus papuvęs ažuolas, kuris buvo skaitomas "Jogailos", nes, girdi, ties juo Lenkijos karaliumi užkopęs Lietuvos kunigaikštis turėjęs savo stovyklą, kai su Vytautu medžiojęs Baltstogės girioje taurų, mėšai Žalgirio kovotojams. Tokiu būdu, ažuolas buvo apie 550 metų senumo, buvo 39 metrų aukščio ir 5 ir pusės metrų storio.

□
ALTo valdyba suteikė VLIKui \$10,000. Pernai VLIKas išleidęs \$54,070, o šiemet siekia sunaudoti \$56,540, kurių \$24,650 skiriama knygai apie Lietuvos Steigiamąjį seimą.

Vienybė, 1975 m. kovo. 21 d.

Gabaus nepriklausomos Lietuvos valstybės vyro Ernesto Galvanausko brolis, Gediminas Galva jau rašo: "Išėivija yra tik tautos nuotrupa, kuri negali išverti be kamieno paramos, nors pati ir būtų sąmoninga".

□
"Atplaišumo" sąvoką linksniuoja ir Lietuvoje, bet kada Juozas Tysliava ir jo ipėdiniai Vienybėje skatino Amerikos lietuvius siekti ir palaikyti santykius su kamieniu, Gediminas Galva kėle visai ne gedi-miniško vilko balsą.

□
Svedasuose, 1974 kovo 7 d., sakoma, miręs kun. Petras Rauda, komunistų sykį pabaustas 8, kitusyk 10 metų kalėjimu. Nežiūrint trukdymų neduoti kolchozuose automobilių dalyvauti laidotuvėse, atvyko daug lietuvių, jų tarpe 180 kunigų. Lydėjo 40 automobilių.

□
Pittsburgh, Pa. lietuvių prieš 30 metų už \$8,000 pirktas Country Club šiandien, sakoma, įvertinamas \$250,000. Bet Liuosybės namas ir salė, kurią Cicero, Ill. lietuviai įsigijo už \$70,000 norimas parduoti jugoslavams už \$38,000.

□
Kanados Montreale 20-uosius metus veikianti Lito taupymo ir paskolos bendrovė jau turi \$5,044,608 kapitalo. Pernai priaugo \$642,061. Kad taip augtu mūsų spaudos kapitalai!

□
Ilgai, sakoma, lauktas lietuvių kalbos žodynas mūsų mokykloms ir platesnei visuomenei, kuri pernai Bendruomenė savo lėšomis jau ir išleido. Žodyną paruošė A. Klimas ir St. Barzdukas.

□
Kritikai sakė: "Gaila, kad paskirti mažai tinka, nes mūsų lietuviškų mokyklų mokiniai geriau moka angliškai, negu lietuviškai. Reikėtų angliškai lietuviško žodyno.

□
Simą Kudirką sutikti susirinko apie 1,200 Los Angeles lietuvių, kurie jam sudėjo \$5,000 aukų. Daug mažesnis skaičius vietos parapijoj Kalėdų rinkliavoj klebonui davė \$9,000.

□
Šių metų vajuos metu Chicagoje ir apylinkėje veikia BALFo skyriai sukėlė \$29,000 - trimis tūkstančiais daugiau, negu pernai. Gal tai pasididžiavimo žymė, kad BALFo centras iš Brooklyno nukeltas į Chicago?

□
Tėviškės Žiburiai Kanadoje rašo: "Jei išėivija šiandien dar gyva tautine prasme, padėka priklauso lietuviškai kultūrai dirbantiems veiksniams, ypač svarbų vaidmenį vaidinančiais spaudai, kuri gali pasiekti lietuvius tolimiausiuose užkampiuose ir kraštuose. Jos uždavinys dar nebaigtas. Išėivijų dar gausu. Jei visi būtų prenumeratoriai, spauda būtų žymiai pajėgesnė savo uždaviniams garbingai atlikti".

Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija su kongresmanu Edward J. Derwinski po priėmimo pas prezidentą Gerald Fordą vasario 27 d. Iš kairės, ALTo vicepirmininkai Teodoras Blinstrubas, dr. Kazys Šidlauskas, ALTo pirmininkas dr. Kazys Bobelis ir kongresmanas Edward J. Derwinski.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Tęsinys iš 2 psl.

niausias lietuviškas laikraštis pasauly turėtų būti kiekvieno lietuvi namuose.

Aš Vienybę skaitau nuo savo jaunų dienų, dar gyvendamas ir mokydamiis Šiaulių mieste Lietuvoje, kai buvau vos 16 metų. Dabar jau esu 84 metų. Lai Vienybė gyvuoja ir skleidžia lietuvišką žodį po visą pasaulį.

Broliai ir sesės, remkime spaudą! Kaip spauda žus, tai ir tauta žus. Mūs pareiga ją paremti finansiškai. Mūsų vienybiečiai dirba pasišventę, stengdamiesi išlaikyti šį seniausią laikraštį pasauly. Daug linkėjimų šiais 1975 metais.

Jurgis Baranauskas
Greenfield, Mass.

Gerb. Redaktoriau,

Sveikinu Jus visus su pirmisiais 1975 m. Vienybės numeriais. Puičiai atrodo 1 n. nuo pirmojo psl. iki 16-to. Gerų straipsnių yra apščiai. Niekad nepraleidžiu: Vytauto Širvydo Mes, taip pat "Stebėtojo pastabų". Tiesa, Girnakalio "Iš kairės ir iš dešinės" kai kada nebūna. Pasigendame! Bet kiti svarbūs raštai padengia.

Prisimenu praeitų metų buvo labai gerai skaitomas dr. V. Paprockio viešas laiškas. Teisingai pasaky-

ta, kad tokie liaupsinimai žmonių, ka tik įkėlusiu koja į šią žemę (didžiūmai norinčių), tai rodosi nedaro garbės jiems patiems. . .

Būtų gerai, kad Vienybė kuo daugiausia skaitytojų pasiektų šioje ir anoje pusėje. Gal reikėtų pareikauti kokia "rezoliucija, kad "V" būtų leidžiama į Lietuvą. S. Lazauskas

***

Prieš keletą mėnesių Bostono Keleivis savo skaitytojus agitavo, kad jie badautų su Sevruku ir Simuku ir nuo badavimo santaupas siųstų jiems, kaip neturtingiems. Bet dabar skaitau Brooklyno savitiraštyje "Laisvė", kad Vincas Skernevičius Lietuvoje, gavęs iš Sevruko siuntinį, kurio jis neprašė ir praneša viešai nenorįs, kad ką nors kas iš Amerikos jam siuntinėtų. S. L.

Gerbiamieji,

Sveikindamas Jus su 1975 metais, linkiu Jums laimės ir sveikatos. Linkiu, kad šie metai būtų geresni už praeitus, kad atsirastų daugiau naujų skaitytojų.

Aš Vienybę skaitau jau 64 metai. Su šiuo laišku siunčiu čekį \$32.00. Už šių metų prenumeratą \$7.00, Vienybės paramai skiriu 25.00 dol.

Vincas Plešas
Baltimore, Md.

Baltiečių delegacija vasario 27 pas prez. G. Ford. Iš k. į d. kongr. Edward Derwinski, Lietuvos Tarybos pirm. dr. Kazys Bobelis, ALTo vicepirmininkai dr. Kazys Šidlauskas ir Teodoras Blinstrubas. Latviai V. Korsts, dr. I. Spilners, T. Riektins, estai: Il. Plier, M. Simonson ir M. Kaina.

KAD JAV NEPASEKTŲ AUSTRALIJOS PAVYZDŽIU

Dar nespėjo lietuviai atsigausti nuo smūgio, kurį jiems pernai sudavė Australija su Naująja Zelandija, kai šių metų kovo viduryje pasigirdo nauji signalai apie tokį pat pavojų iš JAV - krašto, į kuri labiausiai krypsta pasaulio lietuvių akys.

Nors pavieniai asmens, esantys prie atitinkamų JAV įstaigų, ši reikalą ir nujautė, bet viešai ir plačiai jis pasklido laikraštiniuko Anderson rašiniiais Chicago Tribune kovo 15 ir 18 d.

Laikraštiniukas Anderson atskleidė kai kuriuos užkulius, iš kurių matyti, kad JAV vyksta tam tikras trynimasis dėl to, ar pripažinti Pabaltijo valstybių okupaciją. Prezidentas Ford, kuris vasario 27 d. suteikė audienciją pabaltiečių delegacijai, esąs tarp dviejų polių.

Iš vienos pusės jam pataria Henry Kissinger ir jo vadovaujami State Departmentas bei Tautinė Saugumo Taryba. Jie yra už tai, kad santykių su Tarybų Sąjunga atšildymo labai būtų legalizuota Pabaltijo kraštų aneksija.

Iš kitos pusės stovi kongresmanai ir senatoriai, kuriuos, tarp kitų, yra rinkę ir du milijonai Pabaltijo kraštų kilmės amerikiečių. Kongresnariai visais laikais, ir kaip dar matyti iš šiais metais vykusių Vasario 16 minėjimų, yra stipriai pasisakę už Lietuvos ir kitų Pabaltijo

kraštų nepriklausomybės atstatymą ir daugeliu atvejų remia pabaltiečių veiklą.

Tai aiškiai įrodo ir kongresmano Edwardo Derwinskio gestas, imantis iniciatyvos prašyti pabaltiečių atstovams audiencijos pas Prezidentą Ford. Nors visai spaudžiamas, Prez. Ford vistiek pabaltiečius priėmė, su jais pasikalbėjo ir nusifotografavo. Jis sakė, kad jam Pabaltijo reikalas yra žinomas. Jis dar kongresmanu, o paskui ir viceprezidentu būdamas, su pabaltiečiais susitikdavo ir jiems palankumo rodė. Tad nebuvo kitaip ir dabar. Jis pasakė, kad jis pabaltiečius dėl jų nelaimės užjaučia. Ši audiencija vistiek jau buvo nukrypusi nuo temos, kurią, kaip korespondentas Anderson teigia, JAV Tautinė Saugumo Taryba buvo nustačiusi, būtent, kalbėtis tik lokaliniais Amerikos reikalais.

Žurnalistas Anderson savo rašiniuose atskleidė ir tai, kad Tautinė Saugumo Taryba, nenorėdama, kad žinios apie šią audienciją plačiai pasklistų, bandė užgniaužti ir sulaukyti informacijas spaudai ir radijui apie Prez. Fordo susitikimą su pabaltiečiais. Voice of America buvo įsakyta sulaukyti tų žinių perdavimą į Lietuvą, nors Radio Liberty panašias žinias perdavė.

Nors anksčiau būdavo manoma, kad tokios audiencijos praktiškos

reikšmės neturi, bet, kaip dabar matyti, vis dėlto jos yra tam tikru politiniu barometru. Nuo to laiko, kai ALTo delegacijos pradėjo lankyti JAV prezidentus, jas priimdavo visi, bet paskui buvo ilga tyla.

Šia vasario 27 dienos audiencija Prezidentas Ford pasielgė savarankiškai. Dabar daug kas kelia klausimą, kaip JAV pasiels šią vasarą įvyksiančioje Europos Saugumo Tarybos konferencijoje, kurioje Sovietų Sąjunga pirmiausia reikalausiant savo rytinių sienų neliečiamumo užtikrinimo.

Tuo reikalu Kongresė jau yra inėsta ir rezoliucija, kuri tvirtai stovi už tai, kad Amerika ne tik nepripažintų Pabaltijo valstybių aneksijos, bet eitų į Jungtines Tautas ir ten reikalautų jų laisvės ir nepriklausomybės atstatymo. Šią rezoliuciją Atstovų Rūmuose pasiūlė kongresmanas Derwinski. Kitą panašią rezoliuciją Atstovų Rūmuose yra pasiūles kongresmanas Gus Yatron, demokratas iš Penn

Amerikos Lietuvių Taryba, Lietuvių Bendruomenė ir kitos bendrinės organizacijos dabar ragina visus lietuvius apsiungti jėgomis ir pinigais, nes, sako, dabar bus reikšmingas laikotarpis, kada nuo pabaltiečių skubios ir efektyvios reakcijos pareis tai, kas įvyks šios vasaros Europos Saugumo konferencijoje.

Siemet 35 metai kaip sudaryta Amerikos Lietuvių Taryba, apjungianti visas svarbiausias lietuvių politines ir pasaulėžiūrines grupes, abudu didžiuoju susivienijimu ir eile pagrindinių organizacijų Amerikoje.

Amerikos Lietuvių Taryba pozityviam darbui sukonsolidavo lietuviškas grupes, anksčiau daug jėgų išseikvojusias tarpusaviai trinčiais.

Amerikos Lietuvių Taryba, palaikydama glaudžius ryšius su JAV prezidentūra, su kongresu, su Valstybės departamentu daug paveikė, kad Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą nepripažįstamas. Alta daug prisidėjo, kad lietuviai pabėgėliai nebuvo gražinami už geležinės uždangos, kaip rusai ar ukrainai prievarta buvo gražinami. ALTo veikla padėjo paveikti įstatymų priėmėjus praveisti įstatymus, kuriais naujiems ateiviams buvo plačiau atidarytos durys į JAV. ALTa parodė daug iniciatyvos organizuojant BALFą, išrūpino lietuvių kalba Amerikos Balse programas. ALTo pastangomis pasiekta, kad specialus atstovų rūmų komitetas pravedė Lietuvos okupacijos investigaciją, ir pasiremdamas dokumentais bei liudijimais paskelbė, kad Lietuva buvo klasta ir prievarta okupuota, laužant tarptautinius nuostatus.

Taigi, ALTo veikla plati, šakota, nuspelno visokeriopos paramos.

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

1975 m. kovo 21 d. 1975 m. kovo 21 d.

Minkų padėka

Kovo 24-ą metų sukakties proga, įvyko seniausių lietuvių radijo programų Naujojoje Anglijoje Lietuviškų dainų ir dailiojo žodžio koncertas. Programoje talentinga ir gabi Elena Blandytė iš Chicagos, bostoniškiam paliko neišdildomą ispūdį.

Šių programų vedėjai nuoširdžiai dėkoja atsilankiusiai publikai, ypač dr. Algirdui Budreckiui už gražią pasveikinimo kalbą, Elenai Vasyliūnienei už perstatymą solistės ir aktorės Blandytės, už įdomų paaiškinimą apie dainas ir programą, dėkoja Vyteniui Vasyliūniui už akomponavimą.

Dėkojam vyriausiai šeimininkei Monikai Plevokienei ir jos padėjėjoms, baro darbininkams Mykolui Bichnevičiui, Petriui Kaminskiui ir Bill Williamson, pagelbėjusiems prie įėjimo: Ilonai Kotopoulou ir Irenai Williamson, kasininkams Jonui Valiukoniui ir Albinai Sholtanis. Dėkojam Juozui Renteliui už muziką, Juozui Bakšiui ir Gintarui Karosui už pagalbą.

Dėkojam korespondentam Elenai Vasyliūnienei, dr. Algirdui Budreckiui, Povilui Žičkui, Stasiui Santvairiui, ir lietuviškiems laikraščiams už rašinius apie seniausią lietuvišką radijo programą Naujojoje Anglijoje, 41 metų sukaktuvinį koncertą, taip pat dėkojam Laisvės Varpo Radijo vedėjui už paskelbimą.

Nuoširdžiai dėkojame Elenai Vasyliūnienei už artistės Blandytės globojimą. *Steponas ir Valentina Minkai*

Lietuvių delegacijai dalyvaujant Massachusetts gubernatorius Michael S. Dukakis pasirašė Lietuvos nepriklausomybės proklamaciją. Iš k. į d. stovi: A. Keturakis, Ona Ivaškienė, S. Lušys, J. Sonda, A. J. Chaplikas.

A. ZAPARACKAS IŠRINKTAS Į MICHIGAN RESPUBLIKONŲ KOMITETĄ

Michigan Respublikonų partijos visuotiniam suvažiavime, vasario 14-15 d. d., Grand Rapids Michigan, kuriame dalyvavo 2700 delegatų, Algis Zaparackas vienbalsiai išrinktas Respublikonų komiteto ketvirtuoju vicepirmininku.

Mrs. Ranny Riecker, vyriausio JAV Respublikonų Komiteto Michigan Valstijos atstovė, nominavo

Algį Zaparacką ir savo nominacijos kalboje pareiškė, kad Zaparacko politinės veiklos sugebėjimas ir mokėjimas surasti kompromisus tarp įvairių tautybių ir partijos politinių sparnų daug prisidėjo prie Michigan Senatoriaus Robert P. Griffin ir Gubernatoriaus William G. Milliken laimėjimo. Be to, ji pastebėjo, kad Zaparacko iniciatyva buvo pagyventa rinkiminės kampanijos štabo veikla ir pradėta efektingiau ir sumaniau dirbti.

Algis Zaparackas pareiškė, kad jis dirbs Respublikonų Partijos vienybės dvasioje ir ieškos būdų praplėsti Respublikonų partiją Michigan valstijoje, be to ieškos nuolatinės vietos tautybėms partijos struktūroje.

Jonas Vilgalys, inžinierius, iš Great Neck, L. I. visuomenininkas šiomis dienomis tarnybos reikalais lankėsi Abisinijoje ir Pietų Amerikoje.

Kovo 13 d. Atstovų Rūmuose Washingtono buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktis. Nuotraukoje Atstovų Rūmų nariai priėmė lietuvių delegaciją. Iš kairės: Louise Eurkos, Edward Šumanas, Kongreso Kapelionas, Kun. V. Karaveckas, Kongr. Pirmininkas Carl Albert, Kongr. Daniel J. Flood, Euphrosine Mikuziūtė, Teodora Kuzienė.

VIEŠNAGĖ PAS LIETUVIUS FLORIDOJE

Atitrūkę nuo kasdieninių darbų keletai dienų Valė Tysliavienė, Jonas Valaitis, Nijolė ir Almus Šalčiai buvo išvykę į Deltoną, Florida. Ten V. Tysliavienės sesuo Elena su savo vyru Petru Vainiūnu, buvę philadelphiečiai, pasistatydino gražius, naujus, baltutėlius, kaip gulgė, namus ant ežero kranto, pušynų ir palmių apsuptoje naujoje šiuo laiku pradedamoje apgyvendinti vietovėje.

Tame pačiame Deltona, Šalčius norėjo aplankyti savo gimines, Viktoriją Venciuviene, mirusio dantisto dr. B. K. Venciaus našlę ir jos sūnų Armų. Jie čia išsikūrė prieš metus laiko.

Kelionė ten ir atgal, Šalčių Volkswagenu, truko 6 dienas, o atostogoms beliko vos 4. Į Florida vykstiant, vieną naktį buvo progos paviešėti pas Mildą ir Antaną Vaivodus, V. Tysliavienės brolių ir broliene, McLean, Virginijoj.

Vainiūnai, matomai, buvo taip pasiilgę gamtos, kad dabar apsigyveno tokioje vietelėje, kur auga smėlyne pušys, palmės ir kiti tropiški augalai.

Šviežia ežero žuvimi, apelsiniais ir kitokiais pietų vaisiais mitome per keletą dienų.

Deltonoj, pasirodo, gyvena nemaža lietuvių. Lankėmės pas Verą ir Bronių Juškis, anksčiau gyvenusius New Jersey ir Chicagoje. Taip pat pas Liliją Baronaite-Povilaitienę (Mildos Vaivadienės sesuo) gyvenančius gretimame Orange City miestelyje. Jų namas, didelių medžių pavėsyje, yra klasikinio stiliaus. Reikia stebėtis - jie gamina dekoratyvines žvakes, kurias pradžioje siuntinėjo po visą Ameriką, o dabar nespėja aprūpinti vien San Augustin, seniausio Amerikoj miesto, suvenyrų parduotuves.

Išvykome toliau, iki St. Petersburgo ir viešėjome plačiai žinomų Cheledenų gražioj rezidencijoj Seminole, Floridoj. Cheledenai pavežiojo po savo gražią apylinkę ir pavaišino vakariene vienoje įdomiausių ir didžiausių restoranų Amerikoje, Kapok Tree Inn, Madeira Beach.

Buvo vasario 16-oji, tad dalyvavo ir Lietuvos nepriklausomybės minėjime St. Petersburg Lietuvių Klube.

Gaila, šį kartą buvo maža laiko, tai negalėjome aplankyti kito lietuvių klubo ir įdomesnių vietovių St. Petersburg ir apylinkėje, nes tą pačią dieną reikėjo skubėti namo.

Tolima kelionė į Florida, vykstant per pietines valstybes - Virginiją, South Carolina, North Carolina ir Georgia, labai įdomi, bet ir labai varginanti. Nenuostabu, kad grįžtant, beveik visi sirgome ta nelemta influenza ir pasiekę namus reikėjo poilsiauti lovoje. Staigus klimato pakitimas nepadarė. Apleidžiant St. Petersburg temperatūra buvo virš 80 laipsnių, o New Yorke apie 20.

[vt]

Bendras vaizdas iš Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo St. Petersburg, Florida. Meninę dalį atliko vietos lietuvių choras.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

ST. PETERSBURG, FLA.

Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimas vasario 15 d. pradėtas Holy Name bažnyčioje, Gulfport. Atostogaujantis kun. Rafaelis Šakalys, OFM pasakė pamokslą. Peržvelgęs tarptautinius įvykius ir Amerikos bei kitų valstybių laikyseną, darė išvadą, kad Lietuvai atgauti nepriklausomybę nedėtina per daug vilčių į JAV. Į bažnyčią inėštos ir Šaulių Romo Kalantos Kuopos vėliavos.

Viktorijos Jacobson rūpesčiu vasario 16 d. buvo Mišios už Lietuvą Šv. Jono bažnyčioje St. Petersburg Beach. Pirmutinės sėdimos vietos buvo rezervuotos lietuviams, kurias užėmė pasipuošusios tautiniais rūbais lietuvių moterys.

V. Jacobson vasario 11 d. 10-toje televizijos stoty pasirodė pasipuošus tautiniais drabužiais, priminė Vasario 16 reikšmę, pažymėjo Lietuvos kančias, ir lietuvių kalbos senumą, Vilniaus universiteto pradžią bei Lietuvos gintarą. Jos rūpesčiu stoty kovo 25 d. taip pat gautas lietuviams pusvalandis.

Viktorija Jacobson gimusi Amerikoje, turi plačias pažintis amerikiečių tarpe.

Minėjimą atidarė klubo pirm. Albinas Karnius. Jis pažymėjo, kad šventėje jungiamės su Lietuva. Programai vadovauti pakvietė Angelą Karnienę. Ji nelietuvius angliškai supažindino su Lietuva.

Programą praėjo šaulių Romo Kalantos Kuopos vėliavų inėsimu. Savanoriai - Dragūnevičius ir Rulys, lydimi Markvėnaitės ir R. Jurgelaitės, uždegė žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagarbai žibintą.

Kun. Rafaelis Šakalys, OFM, sukalbėjo invokaciją. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą perskaitė Jonas Pupininkas. Karnienė perskaitė Floridos gubernatoriaus Vasario 16 proga proklamaciją.

V. Tysliavienė, St. Petersburgo žymi veikėja Viktorija Jakubauskienė-Jacobson, ir amerikietė poetė rašytoja Marjorie Schuck. Vasario 16-osios minėjime Marjorie Schuck padeklamavo savo sukurtą poemą apie lietuvių tautos kančias siekiant nepriklausomybės ir laisvės.

Albinas Karnis, pirm.

Latvių atstovas Janis Zelite pasveikino St. Petersburgo latvių vard. A. Karnienė pristatė lietuvių kolonijai žinomą amerikietę poetę, rašytoją Mrs. Marjorie Schuck.

Ji gerai susipažinusi su lietuviiais ir Lietuvos padėtim. Pareiškė, kad

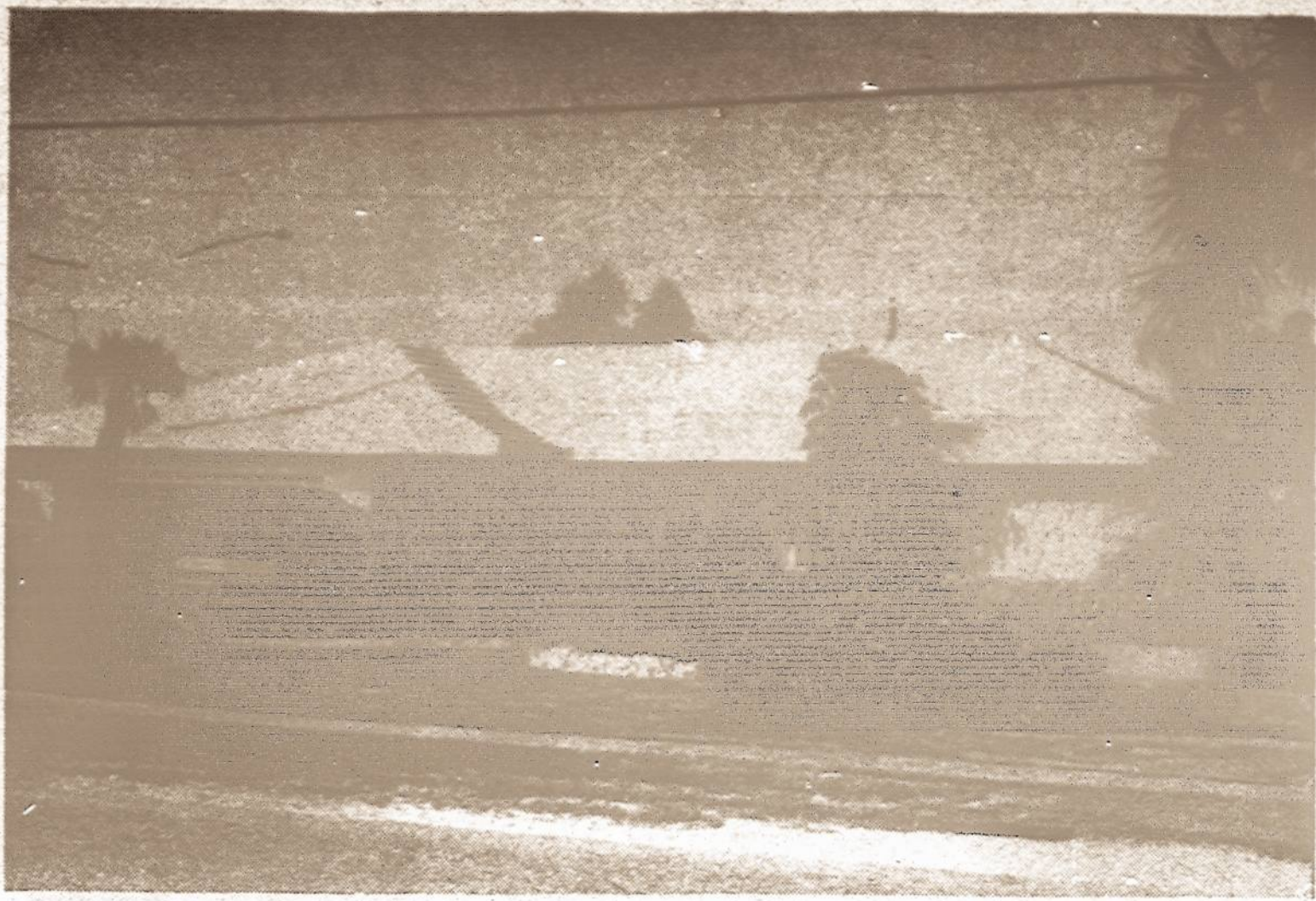
Angela Karnis, programos vedėja.

Ji ne kartą yra kalbėjusi vasario 16 iškilmėse. Mrs. Schuck išreikšdama linkėjimus atgauti Lietuvai laisvę, jos parašyta poema.

Pabaiga 13 psl.

Visos nuotraukos Jono Valaičio.

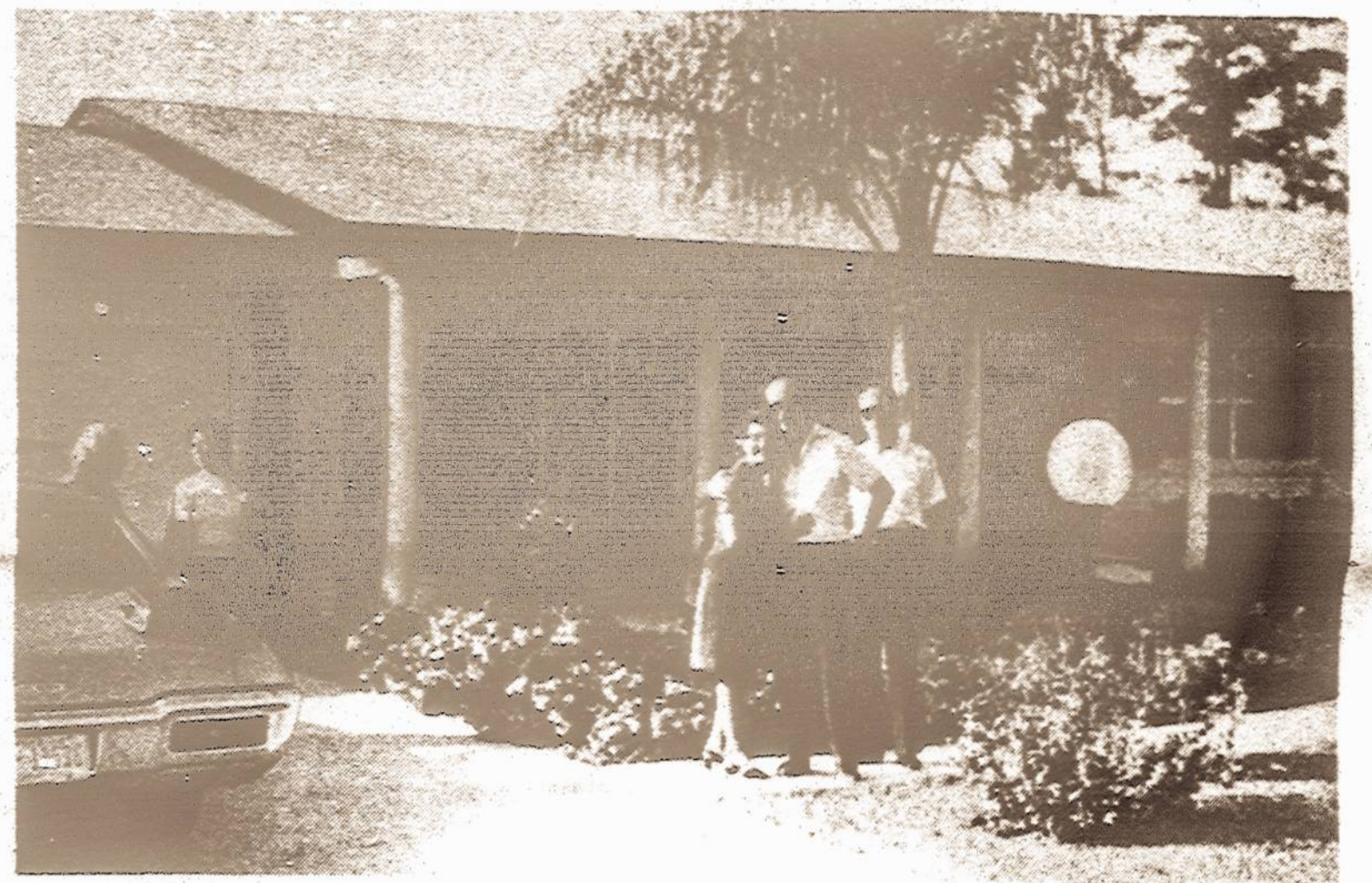
Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

Onos ir Charles Cheledinų puošni rezidencija Seminole, Floridoje (netoli St. Petersburg), prie pat Gulf of Mexico jūros. Cheledinai čia praleidžia žiemos mėnesius. Nuo pavasario iki rudens gyvena Philadelphijoje, kur tebeina Liberty Federal banke savo pareigas: Ch. Cheledinas tebėra Board of Directors prezidentas, Ona Cheledinienė - vykdomoji [Executive] viceprezidentė.

Lilija Baronaitė-Povilaitienė, sūnus Davis [dailininkas] ir vyras Vytautas Povilaitis prie savo rezidencijos Orange City, Floridoje. Povilaičiai čia išsikūrė prieš dešimtį metų. Anksčiau gyveno Chicagoje.

Veros ir Broniaus Juškių [anksčiau gyvenusių Elizabeth, N. J., vėliau Chicagoje] rezidencija Deltona, Floridoje. Nuotraukoje - dešinėje - Juškiai ir svečias iš Delran, N. J., Oskaras Petronis. Prie automobilio V. Tysliavienė su sesere Elena Vainiūniene.

Viršuje: Cheledinų rezidencijos teracoje, prie apšildomo baseino, pusryčiauja [iš k.] Elena Vainiūniene, buvusi Liberty Federal banko viceprezidentė, Vienybės redaktorius Jonas Valaitis ir šeiminkai Ona ir Charles Cheledinai.

Dešinėje: Elenos ir Petro Vainiūnų rezidencija ir sodyba Deltona, Floridoje yra prie pat ežero. Čia Petras beveik kasdien turi progos žuvažti. Ir svečiams iš New Yorko ir New Jersey atvykus, pusryčiams pagavo keletą žuvelių. Nuotraukoje [iš k.]: Oskaras Petronis, Almus ir Nijolė Šalčiai ir Petras Vainiūnas su meškere.

Nijolė ir Almus Šalčiai, trumpai pabuvoję Deltonoj, spėjo aplankyti Juno Beach, Miami ir kitas vietas. Miami, Floridoje, Almus susitiko su sesere dr. Giedre Sidriene, kuri tuo metu buvo atvykusi su vyru, dr. Rūmu Sidriu į gydytojų konvenciją. Gydytojai Sidriai gyvena Streator, Ill.

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

6-TOJI DAILĖS PARODA 1975

JONAS KIZNIS

Surengti 6-tąją dailės parodą LB New Yorko apygardai talkino jos apylinkės. Židinio didžiosios ir mažosios salės sienose kabėjo 34 dailininkų 116 paveikslų. Ši šventinė 1975 m. paroda vyko vasario 22-23 d., paminėti ir pagerbti 57-tąsias Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metines.

Parodoj vyravo realistiniai darbai, realistinio stiliaus variantai. Kartu su pagrindine parodos kryptim jos stilių, technikos, tematikos, nuotaikų įvairumas lyg ir deklaravo kūrybinio darbo esminę premisą - laisvę - pasiekiamą tik laisvoj tautoj ar visuomenėj. Laisvė - šios parodos pagrindinis ir bendriausias bruožas - yra kartu ir politinė vertybė. Šiuo požiūriu ši paroda atliko ir politinę funkciją, skelbdama laisvę ne tik individui, bet ir kiekvienai tautai. Ji gerai derinosi su jos paskirtimi.

Parodos lankytojas, žiūrėdamas paveikslus, svarsto, jeigu jis linkęs daryti sprendimus, ko siekdamas parodos dalyvis iškabino savo darbus? Gal tiksliau būtų, klausiant, ar parodos dalyvis turi meninę problemą ir ar ją sprendžia rodomoj kompozicijoj? Tas klausimas paveikslu, iškabinto parodoj, turi būti atsakytas teigiamai. Neigiamo atsakymo atveju, paveikslas praranda teisę kabėti parodoj, nes jis dailės meno požiūriu yra niekas: tik medžiagos gabalas, užimantis erdvės dalį, gaišinantis laiką parodos rengėjam ir parodos komisijom. Be to, tokie beverčiai parodų eksponatai smukdo dailės parodų vertę ir reikšmę, slopindami jom visuomenės pasitikėjimą ir dailės parodų patrauklumą.

Parodoj dominavo seni newyorkeičių pažįstami: Ona Paškevičienė-Dokalskaitė, Česlovas Janušas, Mykolas Paškevičius, V. K. Jonynas. Jiem talkino Albinas Elskus su vienu vaizdu, Keturi obuoliai (akrilis). Sėkmingai spręsta kompozicinė problema: paveikslas kuklus, bet patraukia dėmesį, ir žiūrovui gal ir lieka neaišku, kodėl jis tais keturiais obuoliais susidomėjo. V. Jonynas, iš prigimties grafikas, linkęs daugiau į piešinį negu tapybą, jeigu rodo ne grafiką. Jo piešiniai grakš-

tūs ir nuotaikingi. Janušo daug kartų matyti paveikslai. Tik Senasis Kaunas gal pirmą kartą rodomas. Janušui būdinga lirinė nuotaika, tad ir jo jūros ramios ir "svajingos". Vandens atspindžiais ir prieblandom Janušas sukuria ramia, kiek liūdnoją nuotaiką. Jis laimėjo dvi premijas po \$100. Senasis Kaunas - tradicinio meno premija, Rytas Cape Code įlankoje - populiarumo premija, kurią skyrė parodos lankytojai, balsavę už pasirinktą paveikslą.

Aktualiausias šios parodos dailininkas buvo Mykolas Paškevičius. Jo tematika yra epochinė, ir jo kūrybinė kryptis yra šio meto dailės posūkyje. Paškevičiaus filosofijos problemų centre yra žmogus, jo gyvenimo kelias, jo tragika. Jo aliejinė tapyba, kurią matėme šioje parodoje nėra spalvinga. Visos penkios kompozicijos - Paukštininkas, Malda, Interjeras, Kančia, Siuvėjas - yra pilkos-juosvos gamos tonuose. Ta pilkų tonų tapyba yra gili ir dramatiška.

O. Paškevičienės-Dokalskaitės darbai yra griežtas kontrastas Paškevičiui: jos kompozicijos tvarka žėrinčiom spalvom. Čiurlioniada, Čiurlionis savo vizijų pasaulyje, komponuota kontrasto principu - tikrovė ir fantazija - laimėjo tautinės tematikos premiją (\$100). Blankių Čiurlionio kompozicijų fone ryški Čiurlionio galva lyg ir nesutapo su savo vizijų pasauliu. Gal per daug kontrasto ar komponavimo yda? Nežiūrint to, dailininkė surado patrauklią formą tautinei aktualijai. Ji jautri formai ir moka tai elegantiškai išreikšti. Jos Stalas itin puošnus ir dailus. Naturmortalas ir Pelėda mažiau spalvingi, tačiau sėkmingai varžėsi su Stalu.

Dešinioj (scenos linkme) didžiosios salės sienoj buvo išsirikiavę dalis jaunųjų dailininkų: Vida Krištolaitytė, Petras Sandanavičius, Vytautas Sakalauskas, Eugenija Rastonienė, Giedrė Montvilienė. Šios grupės dailininkų kūrybiniai polėkiai nevienodo lygio, bet jiem bendra saviški užmojai.

Gėlės yra dekoratyvi puošmena. Tai populiaros "pozuotojos" naturmortų tapyboj. Krištolaitytė palieka gėlėm jų igimta paskirti. Jos gėlės individualios ne tik išvaizda, bet ir nuotaika. Ji sukuria gėlei dvasinį vidų, "įkvėpia jai sielą". Nuotaikai išryškinti dailininkė jautriai naudoja kompozicijos foną. Šeši parodoje jos parodyti paveikslai yra naturmortai aliejumi. Modernaus meno premiją laimėjo Petras Sandanavičius už paveikslą, Prinokusi naktis. Mecenatas Vaižganto klubas. Paveiksle daug fantazijos, ritmo žaidimo, ekspresijos. Ši kompozicija kaip visuma yra barokinių linijų junginio ritminis judesys. Kiekvienas kūrinys remiasi psichine būsena, nuotaika, gimusia idejos ar betarpiško jutminio išpūdzio poveikyje. Sandanavičiaus paveiksluose dar ryškios įvairios įtakos (Išsigandusi gražuolė). Tas visai natūralu savęs dar ieškančiam dailininkui. Jo paveikslai piešti anglimi ant labai prasto vyniojamo popie-

Dail. Česlovas Janušas [kairėje] laimėjo pirmąją ir antrąją populiarumo tradicinio meno premiją. Premiją įteikia A. Vakselis.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

rius, tamsiai smėlinės spalvos. Premijuotasis paveikslas net suglamžytas. Eugenijos Rastonienės kolažas, Didmiestis, vykusi kompozicija, įdomi ir spalvinga. Jos tušo darbai sėkmingesni už aliejų. Vytautas Sakalauskas linkęs į detalinę charakteristiką, bet ji dar nesukuria suvokiamos visumos. Jo potėpis drąsus ir ekspresyvus. Giedrės Montvilienės rūpestingai tapyti portretai ir figuriniai paveikslai atrodo lyg ir suvaržyti natūralios buitinės situacijos. Jie stokoja laisvo individualaus komponavimo, juntamas kopijavimas. Yra ir techninių klaidų. Vienas parodos lankytojų pastebėjo, kad dr. P. Legeckis ne sėdi, bet kažkaip laikosi atsiremęs alkūnėm.

Iš senų newyorkeičiam pažįstamų parodoje dar savo darbus turėjo Elena Kepalaitė ir Elena Urbaitytė. Kepalaitės - viena skulptūra (bronzos) ir vienas piešinys. Urbaitytės - 9 v. vakaro (kolaža) Petras Vaškys turėjo dekoratyvią vazą (šamotas) ir vieną skulptūrą, Trys nuotaikos, (šamotas).

Buvo ir keramikos eksponatas - Jolitos Modzeliauskaitės - spalvingas, dailus indas, pavadintas lėkšte, nors jis daugiau panašus į dubenį. Šioj parodoj matėme pas mus nežinai naudojamą technikos - baticos - darbų. Baticos technika į Javos iš Javos salos atvežė olandai. Javos gyventojai šia technika dažė medžiagas. Baticos technika dirbant, kombinuojamas vaškas su linine, vilnone ar kuria kita medžiaga. Anna S. Mažeika jungia vaška su liniais, vilna, aksomu. Jos gėlės, pelėdos, pelėdukai ir kiti gyvūneliai yra simpatiški - jie turi charakterius.

Be minėtų parodos kiti dalyviai: Albina Ambraziejus, Paulius Gaubys, Irena D. Griežė, Natalija Jasiukynaitė, Paulius Jurkus, Vytautas Kerbelis, Nijolė Nedda Macelytė, Irena Nemickienė-Vakselytė, Teofilis Petraitis, Eglė Sodaitytė-Reventienė, Jonas Rūtenis, Juozas Sodaitis, Gražina Treinytė, Valentinė Ūselienė, Zenonas Ūselis, Julius V. Valiūnas, Regina Viliamienė, Jūditė Žiliūtė, Marija Žukauskienė.

Parodos jury komisijoj buvo: Elena Kepalaitė, Elena Urbaitytė, Petras Vaškys, Aleksandras Vakselis. Be minėtų premijų ji paskyrė garbės pažymėjimus šiem parodos dalyviams: Pauliui Jurkui už paveikslą, Milžinkapis, Mykolui Paškevičiui už paveikslą, Siuvėjas, Teofilui Petraitčiui už paveikslą, Rudens rūbas, Jonui Rūteniui už paveikslą, Sonata Čiurlioniui, Zenonui Ūseliui už paveikslą, Kontrastai.

Jury komisijos sprendimu aukso medalis paskirtas Giedrei Montvilienėi už paveikslą, Moteris su geltona skarele. Mecenatas - p. Elena Mickeliūnienė per LB New Yorko apygardos valdybą. Ji buvo mecenatė ir tradicinio meno premijos. Kitų premijų mecenatai - Vaižganto kultūros klubas, LB New Yorko apygardos valdyba ir LB New Yorko apygardos apylinkės.

Populiarumo premija, pirmą ir antrą vietą, laimėjo tradicinis menas - Česlovas Janušas. Daugiausia balsų gavo paveikslas - Rytas Cape Code įlankoje (nr. 11) - 32 b. Antra vieta - 18 b. - Senasis Kaunas. 18 balsų gavo ir Giedrės Montvilienės tapytas dr. P. Legeckio portretas. Mykolo Paškevičiaus Kančia - 15 balsų.

Už tradicinį meną populiarumo premija laimėjo 50 balsų, sudėjus pirmą ir antrą vietą. Balsavo 323 parodos lankytojai. Iš balsavimo davinių matome, kad tradicinis menas nėra plačiai populiarus lietuvių visuomenėje: iš balsavusiųjų už jį balsavo 16,1 nuošimčio.

S. Masionis iš Elmwood Park, N. J. kalbėdamas Bostone Vas. 16 minėjime pacitavo Lietuvos himno autorį ir Vincą Kudirką, kuris rašė:

Tas ne lietuvis, kurs tėvyne
Bailiai kaip kūdikis apleis,
Kursai pamins, ką bočiai gynė
Per amžius milžinų keliais.

Tas ne lietuvis, kurs dar bijo
Atsžadėt sapnų nakties,
Kurs bėgs nuo žygių, kalavijo,
Kursai didžiais darbais nešvies.

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

Jie dirba dabarčiai ir ateičiai

Lietuvos Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos pirmininko pavaduotojas Kazimieras Rasčiauskas štai kaip pasakoja apie Lietuvoje dirbamą naudingą darbą ir dabarčiai ir ateičiai.

Gausus entuziastų būrys

Liaudies metraštininkai - lyg darbščios skruzdėlytės. Po darbo, atostogų, poilsio dienų metu tūkstančiai žmonių pasišvenčia kraštotyros darbui.

Štai užventiškis V. Rinkus rašo Kelmės rajono enciklopediją. Primargino ne vieną tūkstantį lapų. Žemeliškis J. Šliavas parengė didžiulę apylinkes monografiją. Ją gerai įvertino mokslininkai. Kurnietis P. Juozapavičius parašė išsamią gimtojo Vėžonių kaimo istoriją. Uplyno elektrikas K. Lovčikas sukaupė tiek eksponatų, jog pakako įrengti kraštotyros visuomeninį muziejų. O kupiškėnas A. Petrauskas rinko iš apylinkių senas įdomybes - jo sodyba virto originalia ekspozicija. . .

Kraštotyra - liaudies mokslinė saviveikla, turinti lietuviuose gilią šaknis, didoką patyrimą, tradicijas. Iki XIX a. vidurio tik vienas kitas prasilavinęs mūsų krašto žmogus, sąmoningesnis savamokslis mėgino kaupti istorijos ir kultūros lobius. Vėliau šio darbo ėmėsi įvairios draugijos, komisijos ir pirmieji muziejai. Organizacijos su kraštotyros pavadinimu atsirado Lietuvoje tik trečiame mūsų amžiaus dešimtmetyje. Taip susikūrė net keliolika lokaliųjų kraštotyros draugijų: Panevėžio, Mažeikių, Telšių, Alytaus ir kitos. Plačiausiai, nuosekliausiai darbavosi šiaurietai, vadovaujami didelio kraštotyros mylėtojo P. Bugailišio. Jie turėjo ir savo leidinį "Gimtas kraštas".

Bet dėl gyventojų mažaraštigumo, dėl valdžios sluoksnių abejingumo kraštotyra Lietuvoje netapo masiniu sąjūdžiu. Jo gretose tebuvo apie 1,000 žmonių.

Tarybų Lietuvai pakilus iš karo griuvėsių, išaugus mokslui, kultūrai ir ekonomikai, visai kitaip imta žiūrėti į kraštotyra. Liaudies istorija, jos kultūros kraitis, kartu sukaupia patirtis ir išpuoselėtos tradicijos tapo visos liaudies vertybe. Todėl sparčiai augo kraštotyros gretos, būrėsi jų organizacijos, remiamos ministerijų, žinybų ir vietos valdžios. O 1961 m. įsteigta Lietuvos TSR Kraštotyros draugija - vieninga gimtinės tyrinėtojų organizacija. Jau tada ji vienijo 5,000 entuziastų. Per metus visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose išikūrė draugijos skyriai, kolektyvuose - pirminės organizacijos, mokyklose - būreliai.

Per keliolika metų draugija sušaukė keturis suvažiavimus. Jos taryba ir prezidiumas, talkinant paminklų apsaugos fondo, metodikos, darbo su jaunimu, kalbos, leidybos ir kitoms komisijoms, dalyvaujant žymiesiems mokslininkams, Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

prognozuoja kraštotyros siekius, brandina tyrinėjimų metodiką, moko entuziastus, koordinuoja jų pastangas, skatina darbščiausiuosius. Draugijos taryboje yra įvairių sričių specialistų. Draugijos pirmininkas - Vilniaus Pedagoginio instituto rektorius doc. V. Uogintas.

Draugijos Centro tarybos prezidiumas periodiškai skelbia kraštotyros medžiagos kaupimo konkursus, paminklų apsaugos apžiuoras. Į III Lietuvos konkursą atsiliepė tūkstančiai kraštotyros mėgėjų. Kapsuke, Šilutėje, Palangoje, Vilniuje, Kaune, Ukmergėje, Varėnoje ir kitur įvyko miestų ir rajonų atrankinės parodos. Jose kraštotyros mėgėjų pademonstravo savo rinkinius ir rankraščius, specialistai recenzavo jų triušą ir padėjo atrinkti kandidatus į respublikinę parodą.

Konkursai, apžiuoros, parodos skatina kraštotyros mėgėjų imtis mūsų mokslui ir kultūrai pačių aktualesnių tyrinėjimų. Masinės kraštotyros tarybos metu kasmet sukaupiami tūkstančiai eksponatų, kurie papildo valstybinių ir visuomeninių muziejų fondus. Jie surenka po keletą tūkstančių kalbos, tautosakos ir etnografinės medžiagos užrašymo vienetų, šimtus reikšmingų atsiminimų, pasakojimų, rašo vietovių, kolektyvų, organizacijų istorijas, tobulina visuomeninių muziejų, kurių dabar respublikoje priskaičiuojama per 200, veiklą. O jaunieji kraštotyros mėgėjai kas dveji treji metai dalyvauja savoje ekspedicijoje. Vadovaujami pedagogų, jie ne tik mokosi kraštotyros darbo, bet ir daug sukaupia vertingos medžiagos.

Studentė Gražina Meilutytė užrašinėja tautosaką.

Bene sudėtingiausia ir brandžiausia liaudies kraštotyros forma yra ekspedicijos - kompleksinės, teminės, užsakyminės ir žvalgybinės. Jų metu savaitę ar ilgiau pasirinkta vietovė tyrinėja gamtininkai, ekonomistai, istorikai, etnografai, kalbininkai, tautosakininkai, menininkai, sociologai ir kiti specialistai drauge su studentais, moksleiviais ir mėgėjais. Tokių ekspedicijų Lietuvoje kasmet rengiama iki poros dešimčių. Ekspedicijų surinktos

Telšių kraštotyros muziejus.

medžiagos pagrindu rašomos monografijos. Skaitytojai gerai žino "Zervynas", "Ignalinos kraštą", "Kernavę", "Raudondvarį", "Dubingius" ir kitas knygas.

O straipsnių rinkinys "Kraštotyra" - tarytum draugijos vizitinė kortelė. Knygoje bendradarbiauja dešimtys autorių iš Lietuvos kaimų ir miestų. Atskirus jos skyrius redaguoja mokslininkai. Vyriausiasis leidinio redaktorius - istorijos m.

dr. K. Surblys. Knyga pasirodo maždaug kartą per metus. Be to, yra išleista I ir II tomų "Liaudies kūrybos", draugijos kalbos komisija parengė savo du tomelius - "Vardai ir žodžiai" ir "Žmonės ir vardai". Ši komisija jau kelinti metai leidžia sąsiuvinius "Mūsų kalba", o Centro tarybos prezidiumas - ketvirtinį "Informacijos laišką" miestų, rajonų ir pirminėms kraštotyros organizacijoms. Kasmet nemaža išleidžiama metodinių leidinių.

KONCERTŲ SAVAITĖ LIETUVOJE

Ruošiantis M. K. Čiurlionio gimimo 100-ųjų metinių jubiliejui, Plungės rajone (čia jis žengė pirmuosius žingsnius muzikoje) surengta muzikos savaitė.

Rajone lankėsi respublikos muzikos mokytojų choras, kuriam vadovauja LTSR nusipelnęs meno veikėjas L. Abarius, ir respublikos muzikos mokytojų styginis orkestras, vadovaujamas LTSR liaudies artisto S. Sondeckio.

Svečiai su dideliu pasisekimu koncertavo Rietave, Ginteliškėje ir Plungėje, susitiko su Plungės ir Telšių rajonų muzikos mokytojais, chorų vadovais. Apie M. K. Čiurlionio gyvenimą ir kūrybą plungiečiams papasakojo M. K. Čiurlionio muziejaus Druskininkuose direktorius M. Nedzelskis.

Muzikos mokytojų styginio orkestro kamerinis trio surengė koncertus Plungės rajono vykdomojo komiteto salėje, statybos technikume ir Telšių kraštotyros muziejuje.

Artėjant M. K. Čiurlionio 100-osioms gimimo metinėms, sausio 21-29 d. Alytaus ir Lazdijų

rajonų vidurinėse mokyklose LTSR Valstybinės filharmonijos koncertinė grupė surengė 15 koncertų-pasiraiščių "Pasaulis - kaip simfonija".

— Sausio 24 d. atidarytas tiesioginis eismas plačiuoju geležinkeliu, sujungusiu Vilnių su Utena, kuri yra sparčiai augantis pramonės ir regionalinis centras. Pirmojo traukinio su pabaigtuvių svečiais šilumvežis, taip pat ir vagonai, buvo papuošti eglėšakių vainikais ir šūkiškais. Iškilnėse dalyvavo vyriausybės ir partijos atstovai.

Lietuvos geležinkeliams daugiau kaip šimtas metų. Iki karo beveik ketvirtadalis plieninių kelių buvo nauji ir jais kursavo traukinėliai, sunkiai tempiami silpnųjų garvežių. Pokario metais atsirado galingesni šilumvežiai, bet to nepakako. 1972 m. pradžioje Sventionėlių-Utenos ruožu nurūko paskutinis siaurukas, o praėjus dvejiems metams atidarytas platus geležinkelio kelias Vilnius-Utena. Utenos stotis pastatyta pagal visus šiuolaikinius reikalavimus. Ten viskas nauja: sankasa, bėgiai, per 20 inžinerinių įrengimų, ryšių bei automatinio valdymo technika.

Lietuvoje

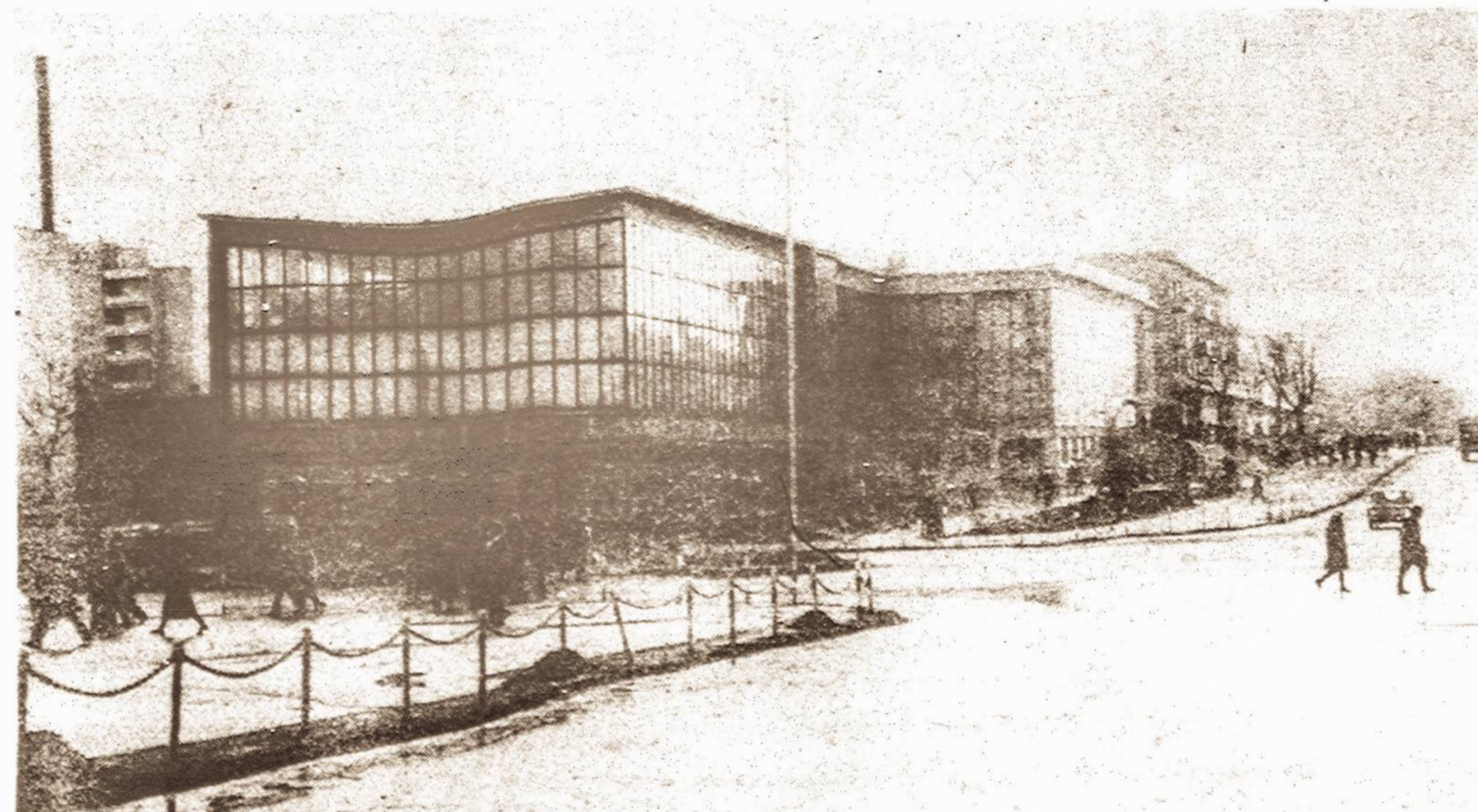
Paruošė Vytautas Zalatorius

TIKROVĖ. - J. Ilčiuko sodyba Bajoriškių kaime, Zarasų rajone, statyta 1921 m. Jis su žmona ir sūnum ir dabar ten tebegyvena.

MUZIEJUS. - Prie Rumšiškių, netoli Kauno, atstatytos senosios įvairių Lietuvos vietovių sodybos. Čia vienos iš jų gyvenamasis namas.

STATO VISUR. - Tokių statinių, kaip ši universalinė parduotuvė Šiauliuose, Lietuvoje dabar daug.

10

UŽDARYTA ŠVENTOVĖ. - Buvusi Igulos bažnyčia Panevėžyje, kuri dabar nebeveikė.

NETIKRAS VYSKUPAS. - Laimonas Noreika vaidina vysk. Masalskį J. Marcinkevičiaus dramoje "Katedra". Šis H. Vancevičiaus pastatymas Vilniaus dramos teatre eina jau kelinti metai.

Vytauto Zalatoriaus nuotraukos

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

PIRŠTINĖS LAIMĖJO TŪKSTANTINĖ

Chicagos Čiurlionio galerijoje Vasario 16-osios proga, vėl buvo surengta jungtinė lietuvių dailės paroda, kuri šiemet pasižymėjo menku lygiu, o be to už geriausią darbą gana stambia (tūkstanties dolerių) premija.

Įdomu, jog čia, tur būt, pati didžiausia išeivijoje premija už dailės darbą, atiteko chicagietei Janinai Kinkienei už . . . pirštines. Taip! Už šešias pasiūtas pirštines, kurios buvo užkabintos ant kuoliukų ir galerijoje išdėliotos ant staliuko.

Premijos paskyrimas už šį dailės (!?) darbą, gana įvairiai sutiktas į parodos atidarymą atėjusiųjų tautiečių, tačiau bent 90% visų dalyvių (šis procentas, žinoma, subjektyvus) po premijos laimėtojo paskelbimo - jautėsi lyg pirštine per veidą gavę. . .

Keli dailės kritikai, kurie prieš premijos paskelbimą buvo apžiūrėję ir vertinę eksponatus, tūkstantinę laimėjusiam darbui buvo skyrę vieną paskutiniųjų vietų (šalia pirmą kartą į didesnę parodą priimto atvirukų paišytojo Tado Sparkio).

Šioje parodoje su savo kūriniais pasirodė 25 dailininkai (jeigu taip visus jų būtų galima pavadinti). Jie čia išstatė 42 kūrinius, kai kurie buvo gana vertingi, nors apie pusė kažin, ar bebuvo tokios garbės verti.

Pats kūrinių išstatymas atrodė gana mėgėjiškas, o kai kurie kūriniai net buvo išdėlioti ant grindų ar vamzdžių.

Čia nebuvo matyt geresniųjų net Chicagos bei apylinkių dailininkų. Dalis jų, aišku, protesto ženklai nedalyvauja Čiurlionio galerijos rengiamose parodose (jų paroda ta pačia intencija vyko Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje). Tačiau čia, nežinia kodėl nebuvo tų, kuriems ateiti į Čiurlionio galeriją nėra nuodėmė. Galimas daiktas, jie nenorėjo prisidėti prie to meno vardan skatinamo meno nuosmūgio mūsų tarpe.

Ši paroda susilaukė gana griežtos kritikos iš Draugo kultūros skyriaus red. K. Bradūno, kuris nesigailėjo karčių (ir dalinai teisingų) žodžių. Jis čia teigė: "O šiemetinė paroda jau stovi tokia taške, kad reikia rimtai apsispręsti ir rinktis vieną iš dviejų: arba, bent Vasario 16-sios proga, daugiau tokių parodų neruošti arba daryti pagrindines jų organizavimo reformas". Čia Bradūnas drąsiai rėžia kai kuriems dailininkams sakdamas: . . . "šalia išskirtinai geros Audronės Ambrozaitytės grafinkos, puikuojasi ir kito tokia tapyba, kuri yra ne vien meno galerijos, bet būtų ir padoresnio garažo įžaidimas".

Apie tūkstantinę laimėjusias pirštines Bradūnas kažkodėl sąmoningai nutyli, tačiau kiek iš jo strai-

nio tono galima suprasti, jog jos irgi vertos garažo patalpų. . .

Tačiau dabar, galimas daiktas, mūsų dailininkai susidomės pirštinių menu ir kitoje parodoje jų susilauksime jau ne vieną komplektą. [eš.]

GAUSU VASARIO 16-SIOS MINĖJIMŲ

Šiemet Nepriklausomybės minėjimų Chicagoje ir jos apylinkėse tikrai netrūko. Pavyzdžiui, Cicero lietuvių kolonija susilaukė net dviejų minėjimų: vieną organizavo ALToS skyrius (joje "veikėjai" iš teisėtosios Lietuvių Bendruomenės išsiskyrę, ar išskirti), o kita Liet. Bendruomenės Cicero skyrius. Pirmasis šių minėjimų buvo menkesnis publikos skaičiumi ir programos kokybe, o antrame - buvo svečias kalbėtojas rašyt. V. Volertas, JAV Kongreso narys Hyde ir kt.

Liet. Bendruomenės Vid. Vakarų apygarda ir Chicagos jaunimo organizacijos surengė atskirą minėjimą Jaunimo Centre, kuris sutraukė pilną salę publikos, nes jame pagrindiniu kalbėtoju buvo specialiai tam reikalui į Chicago atvykęs Simas Kudirka. Šis drąsus ir garsus vyras čia kalbėjo truputį daugiau negu valandą laiko. Žinoma, publika, kuri paprastai ilgų kalbų nemėgsta, šį kartą buvo kantri, nes kalbėtojo pavardė Kudirka. Jeigu svečias būtų apsiribojęs, sakysim, tik 20 minučių, jis būtų maždaug tą patį pasakęs, ir publikoje efektas būtų likęs kur kas geresnis.

Kalbėtojas išskaičiavo eilę drąsių ir taurių vyrų, kurie už savo patriotiškumą buvo suimti ir atsidūrė vergų stovyklose Rusijos gilumoje. Jų pavyzdžiu Kudirka ragino sekti ir salėje buvusį jaunimą, kelis kartus pažymėdamas, jog tie vyrai, o ne jis, yra užsitarnavę didesnės pagarbos. Kudirka ragino vadovautis dešimčia Dievo įsakymų, o taip pat iškėlė gana naują dalyką, teigdamas, jog išeiviams reikėtų įsteigti politinį fondą (panašų į Lietuvių fondą, kuris rūpinasi išimtinai kultūrine veikla).

Chicagos ALToS skyrius, kaip paprastai, surengė savo minėjimą Marijos aukšt. mokyklos salėje, kuriame pagrindinę kalbą pasakė iš Washingtono atvykęs Lietuvos pasiuntinybės patarėjas St. Bačkis.

Lietuvos žydų klubas Chicagoje parašė laišką Illinois senatoriui Percy, kuriame replikuoja į jo pareiškimus. Į jo pareiškimą, kur jis ragino Izraelį gražinti arabams užimtas žemes, žydai sako: "Kaip buvusieji Lietuvos gyventojai, mes norėtume išgirsti plačiai paskelbtą Jūsų pasisakymą, kad Rusija pasitrauktų iš Lietuvos žemių. . ."

To klubo pirmininku yra W. Mišelskis, o klubo adresas: Jewish Lithuanian Club of Chicago, 7412 N. California Ave., Chicago, Ill. 60645

Naujas Simo Kudirkos portretas.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs 11 grupinių kelionių į Lietuvą. Skubėkite registruotis - vietų skaičius ribotas!

5 DIENOS LIETUVOJE [1 diena KAUNE].

KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDĖS PATYRĖS KELIONIŲ VADOVAS.

- # 1 — Gegužės 26 d. - birželio 10 d. iš New Yorko - \$979.00, iš Chicago - \$1098.00 - 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje
- # 2 — Birželio 8 d. - birželio 23 d. iš New Yorko - \$1135.00; iš Chicago - \$1254.00 - 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 2 Maskvoje; 6 naktys Romoje
- # 3 — Birželio 23 - liepos 8 d. iš New Yorko - \$1126.00; iš Chicago - \$1245.00 - 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Talline; 3 Leningrade
- # 4 — Liepos 6 d. - liepos 21 d. iš Chicago - \$1280.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 1 Maskvoje; 7 naktys Romoje.
- # 5 — Liepos 14 d. - liepos 29 d. iš New Yorko - \$1135.00; iš Chicago - \$1254.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 5 Talline; 2 Maskvoje
- # 6 — Liepos 27 d. - rugpiūčio 11 d. iš New Yorko - \$1150.00; iš Chicago - \$1269.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 1 Maskvoje; 6 naktys Romoje.
- # 7 — Rugpiūčio 4 d. - rugpiūčio 19 d. iš New Yorko - \$1135.00; iš Chicago - \$1254.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Talline; 4 Leningrade
- # 8 — Rugpiūčio 18 d. - rugsėjo 1 d. iš New Yorko - \$1150.00; iš Chicago - \$1269.00. 1 naktis Maskvoje; 5 Vilniuje; 2 Maskvoje; 6 naktys Romoje.
- # 9 — Rugsėjo 1 d. - rugsėjo 16 d. - iš Chicago - \$1098.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 4 Rygoje; 3 Maskvoje
- #10 — Spalio 1 d. - spalio 15 d. iš New Yorko - \$929.00; iš Chicago - \$1048.00. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 3 Maskvoje
- #11 — Gruodžio 19 d. - sausio 3 d. - kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktys Maskvoje; 5 Vilniuje; 3 Rygoje; 4 Maskvoje.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

American Travel Service Bureau

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. [312] 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus išskvietimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus - be jokio papildomo mokesčio.

AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

LIETUVIŲ PROGRAMOS KENT VALST. UNIVERSITETE

Liet. Kolekcija ir Liet. Stipendijos Fondas auga. Kolekcijai pastaruoju metu padovanojo: K. Almenas iš College Park, Md., - keturias dėžes periodikos; A. Kairys iš Chicago, Ill. - knygų; V. Maciūnas iš Philadelphia, Pa. - knygų; J. P. Palukaitis iš Lakewood, Ohio - mikrofilmą (Dirvos 1952-54, 1956-57).

Naujame Journal of Baltic Studies numeryje atspausintas straipsnis apie lietuvių periodikos rinkinį Kento v. univ. bibliotekoje. Nors per redakcijos neapsižiūrėjimą yra išvėlusiu klaidų, tačiau sąrašas pagelbės šaltinių ieškantiems. Būtume labai dėkingi, jei turintys sąrašą neišvardintų leidinių ar atskirų numerų juos padovanotų Liet. Kolekcijai. Prašome siūsti šiuo adresu: Lithuanian Collection, Kent State Library, Kent, Ohio 44242.

Lietuvių Stipendijos Fondui, be jau minėtų, dar aukojo: vienas lietuvis patriotas, kuris prašė tuo tarpu jo pavardės neskelbti - \$1000; Joseph Stulga iš Chicago, Ill. - \$25 ir Theodore Jenkins iš Akrono - \$10.

Ankstesniame mūsų pranešime minėtas Liet. Stipendijos Fondo

komitetas jau sudarytas. Jo garbės pirmininke sutiko būti Lietuvos gen. konsulė Chicagoje Josephine Daužvardis. Komiteto pirm. - dr. Antanas Klimas iš Rochester univ., vicepirm. - dr. Rimvydas Silbajoris iš Ohio univ., išd., - dr. John F. Cadzow; nariai: msgr. John Balkūnas, emeritus; dr. Kęstutis Keblys iš Detroito; dr. Antanas Musteikis iš D'youville College; dr. Algis Norvilas iš St. Xavier College; kun. K. Pugevičius iš Lithuanian-American Catholic Services; dr. Julius Slavėnas iš State Univ. College, New York; dr. Jack J. Stukas iš Seton Hall university.

Tautinių šokių grupė Grandinėle balandžio 26 d. Kento univ. duos koncertą, kurio pajamos skiriamos Liet. Stipendijos Fondui. A. ir L. Sagiai, jau daug metų dirbą mūsų kultūros puoselėjimo baruose, entuziastingai ruošia programą. Tikime, kad publika užpildys tūkstančio vietų auditoriją.

Prašome visuomenę ir tiesiog paremti fondą nuo mokesčių atskaitomomis aukomis, jas siunčiant šiuo adresu: Lithuanian Fellowship Fund, Kent State Foundation, Kent, Ohio 44242.

Jaunimo Kongresas Pietų Amerikoje

Liko ~~mažiau~~ mažiau negu metai iki prasidės III pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Šis kongresas žada būti įdomus. Kongresas rengiamas Pietų Amerikoje. Prasidės šių 1975 metų gruodžio 20, baigsis 1976 sausio 6. Tuo laiku jaunimo atstovai dalyvaus posėdžiuose, susirinkimuose, stovyklose bei šokiuose trijose valstybėse - Argentinoje, Brazilijoje ir Urugvajaj.

Kongresui ruošti komitetą sudaro jaunimas iš trijų kraštų. Argentinos Nelida Zavickaitė, Jonas Baltrūnas, Jonas Mikalonis ir Viktoras Barzdžius; Brazilijos - Antanas Saulaitis, Elena Bareišytė, Teresė Jocyte ir Jonas Lukoševičius, Urugvajaus - Birutė Mačanskienė, Romas Mačanskas, Juozas Petruškevičius, Rikardas Geležauskas ir Edmundas Andriuškevičius.

Šių kongreso ruošėjų tarpe daug yra jau trečiosios ar net ketvirtosios kartos lietuviai. Dauguma Pietų Amerikos lietuvių jaunimo yra trečiosios kartos todėl, kad didelė lietuvių emigracijos banga į tuos kraštus vyko 1926-29. 1975-76 kongreso metai bus itin svarbūs Pietų Amerikos gyventojams. 1976 metai tam kontinente yra lietuvių kūrimosi auksinis jubiliejus.

TAUTINIAI ŠOKIAI

Kongrese numatoma mažoji tautinių šokių šventė. Jų dalyvaus maždaug 200 šokėjų, pusė jų iš pačios Pietų Amerikos, pusė iš kitur. Šventės tikslas - įtraukti

Pietų Amerikos lietuvių jaunimą į lietuvių visuomenės veiklą, naudojant lietuvišką šoki kaip priemonę. Tarp kitko, mini festivalis bus "repeticija" didžiajai šokių šventei, kuri įvyks Šiaurės Amerikoje 1976 liepos mėnesį.

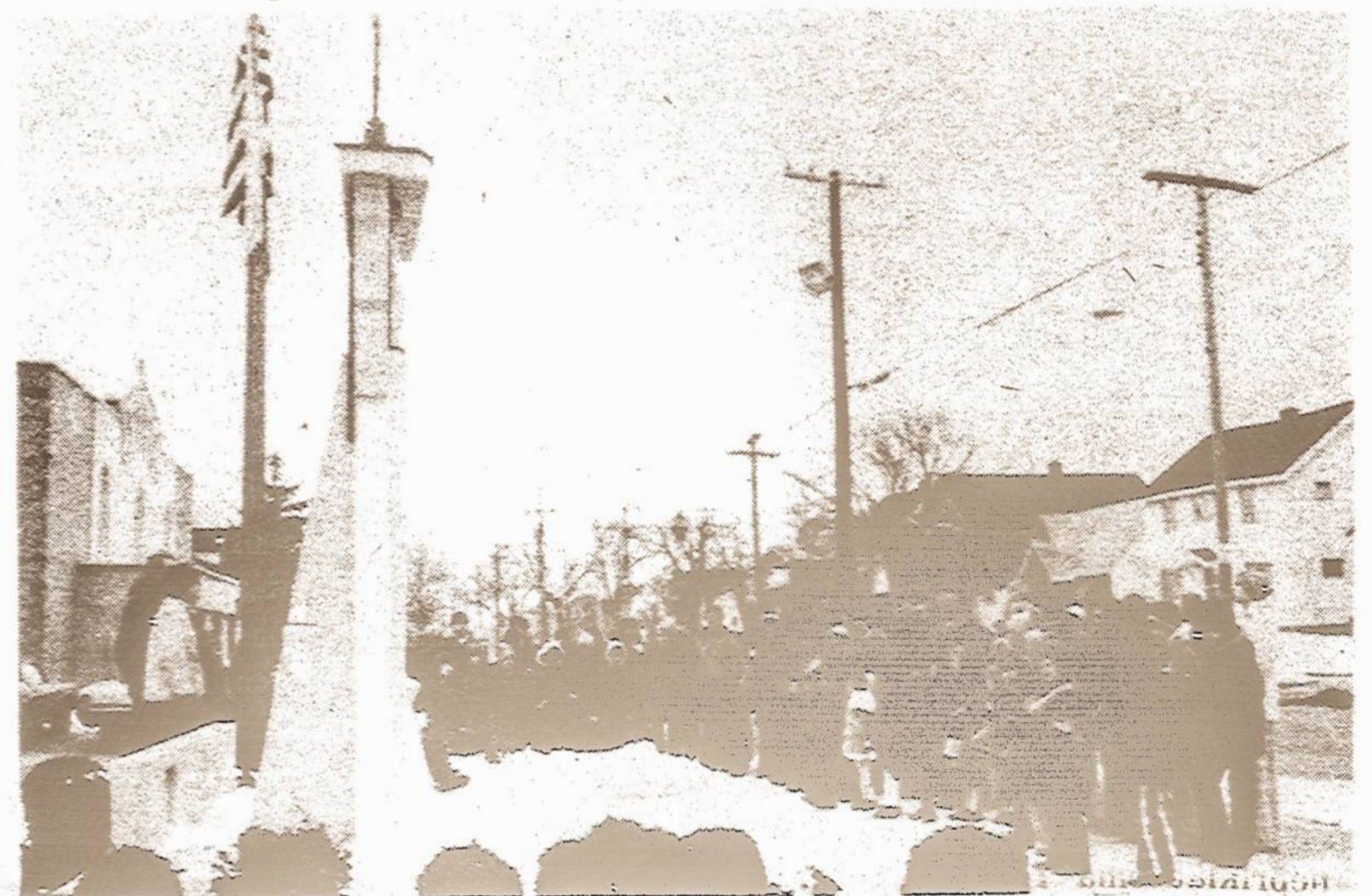
Pietų amerikiečiam smarkiai dirbant, nuolat prisireikia patarimų bei pagalbos. Nuo gruodžio 18 ligi sausio 2 juos lankė PLB valdybos vicepirmininkas jaunimo reikalams Romas Kasparas. Jam teko susitikti su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininku kun. Antanu Saulaičiu ir su kitais kongreso ruošimo komiteto nariais. Kelionės tikslas - sustiprinti ir koordinuoti ryšius tarp kongreso ruošėjų ir PLB valdybos. Be Kasparo, pereitą vasarą kanadietė Gabija Juozapavičiūtė buvo nuvykusi į Sao Paulo ir Buenos Aires. Kadangi Gabija jau turėjo patyrimo iš ankstesnio kongreso, jos uždavinys buvo praleisti kelis mėnesius Pietų Amerikoje ir padėti vietiniam lietuvių jaunimui kongresui ruošti.

Šiai vasarai ar rudeniiui ieškoma daugiau tokių, kaip Gabija Juozapavičiūtė, norinčių kongresui padirbėti. Darbas būtų jaunimo tarpe ir vyktų Brazilijoje, Argentinoje ar Urugvajaj.

Kurie domisi šiuo kvietimu, prašomi susisiekti su PLJS ryšių centru: LWYA Communication Center, 2242 Marquette Rd., Chicago, Illinois 60629.

Rašytoja B. Pūkelevičiūtė tarpe Clevelando šv. Kazimiero aukš. Lituanistinės mokyklos mokinių tarpe.

Clevelando šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokiniai atšventė vasario 16 d. minėjimą prie laisvės paminklo, pakeldami vėliavas ir padedanti vaikams.

Clevelando skautės ir skautai dainuoja Užgavėnių-blynų baliuje.

V. Bacevičiaus nuotraukos

Minnesotos universitetas iš Rockefellerio fondo paskirs eilę stipendijų 1975-76 mokslo metais tiems, kurie atliks tyrimus ar rašys mokslinius darbus apie baltąsias etnines grupes dabartinėje Amerikoje, jų istorinę kilmę bei išsivystymą.

Šiuo projektu norima išryškinti etninį faktorių Amerikos kultūroje. Ypač laukiama darbų apie tas grupes, kurios yra kilusios iš rytinės, centrinės bei pietinės Europos ir Artimųjų Rytų. Prašymai turi būti paruošti iki š. m. kovo 1 d. Suinteresuotieji tegul rašo šiuo adresu: Prof. Rudolf J. Vecoli, Director, Immigration History Research Center, University of Minnesota, 826 Berry St., St. Paul, Minn. 55114. Tel. 612-373-5581.

Žurn. Vladas Butėnas, baigė rašyti knygą "Pensylvanijos angliakasių Lietuva - 1874-1974 m." su daugiau tūkstančių nuotraukų, iliustruos kun. A. Kezys, SJ. Knygą meniškai apipavidalins ir sulaužys dail. A. Kurauskas.

Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

Lietuviški apmąstymai

ALMUS ŠALČIUS

PRAEITIES IŠPLĖSOS

Norint ateitį geriau suvokti, būtina pažinti praeitį. Stebėtina gera skaityti dr. Algirdo Budreckio išvedžiojimus Dirvoje apie tarpkarinės Lietuvos 1918-1940 prezidentą Antaną Smetoną jo 100 metų gimimo proga. Gal autorius vėliau paruoš ir angliškąjį leidimą? JAV bibliotekos betgi užverstos kapitaliniais veikalais apie praeitį, o dažnuose jų glaudžiai primenamas Lietuvos likimas.

Nesenose knygos apie Reichswehro generolus, ir Hitlerį, dažnai rasi minimą Lietuvą. Jų nuotraukos liudija, kaip kaizerinės armijos gurgulės grįžta "nach Fatherland" perkrautos lietuviu turtu, ne Mindaugo ar Kęstučio laikais, bet vos prieš 50-30 metų!

SOBOR-BAŽNYČIA-GALERIJA

Vienoj tokių istorinių knygų matai prie "Kovno Sobor" išrikiuotą "Kovno" rusų igulą, su štikuotais šautuvais, sustatytais krūvelėmis. Paskui, vos po penkerių metų, Soboras jau tapo "švento" pavadinimo Kauno igulos bažnyčia, su šalia išrikiuotais katalikiškoms pamaldoms atvestais tikinčiais ar netikinčiais Karo komendantūros kariais. Užpakalyje ir Kauno Karo Komendantūra, liudijanti, kad iš tikro ir nepriklausoma Lietuva turėjo iki pat galo būti karo meto, beveik mobilizaciniam, stovy. Gi pačiu karo komendantu, palaikančiu reikiamą tvarką, buvo ne kas kitas, kaip tik dabartinio demokratinio Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko gyd. K. Bobelio tėvas. Dabar ten Vitražų muziejus - sienose kai kur dar užtinki buvusio soboro žymių, bet viduj jau kiti šventieji, kankiniai, ir šiaip gražūs dalykai.

MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO

Kai kurie, net Juiliard baigę Amerikos lietuvių muzikai "bažjasi" niekad nevažiuosią, net ir kviečiami, koncertuoti į Vilniaus paveikslų galeriją, kurios vardu pavadinta Vilniaus katedra. O dabar Vilniuje klasiškosios ir vargonų muzikos koncertai įgauna tarptautinio masto - ten kas savaitę lankosi masės žmonių. . . Prisimena Kauno-soboro-bažnyčios-muziejaus likimas. Argi tas jaunas muzikas taip ir pasismerkis išnykti kartu su jau beveik išnykusia Amerikos parapijėle?

AR PASIKLIAUTI RUSŲ LIBERALAIS TREMTINIAIS?

Jau keliais atvejais Amerikos lietuvių spaudoj užsiminta apie reikalą ieškoti draugystės su rusų bėgliais liberalais, naujaisiais tremtiniais į Vakarų. Tuo reikalu bene ryškiausiai, Draugo šeštadieniniame priede išspausdinęs laišką Solženicinui, pasisakė vienuolis poetas Andriekus.

Bet būkime atsargūs! Pespėja ne Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

kas kitas, o pats žinomas britų istorikas savo knygoje "Toynbee on Toynbee", 1974.

TAUTIŠKUMAS JIEMS SVARBIAU UŽ DEMOKRATIJA

"Jeigu Rytų-Centro Europos tautoms rusai duotų daugiau laisvių, - bent tiek, kiek Tito Jugoslavijai, nacionaliniai komunistiniai režimai išliktų. Jiems jų tautiškumas yra kur kas svarbesnis nei demokratija ar laisvės. Be to, - tvirtina britas, šios tautos yra kultūrinius požiūriu pranašesnės už rusų mases. . . Labai abejotina, ar ir per šimtmetį rusai pajęgtų šias tautas surusinti. . . Kas kita Sibiro ir Azijos tautos, kurioms rusifikacija reiškia XX-ojo amžiaus civilizaciją. . ."

SOVIETINIS KARO STOVIO MENTALITETAS

"Norint suprasti sovietinio režimo nuolatinio mobilizacinio stovio mentalitetą, būtina suprasti socialinį, psichologinį priežastingumą, privedusį prie vadinamo rusų dominavimo. Juk Leninas buvo vienas pirmųjų, iškėlusiu amžiais vykdytą nerusiškų tautų persekiojimą. Rusų aristokratija, ir jos liberalus įskaitant, visad buvo už šitokią prispaudą, o per tai negalėjo būti įgalintas ir pačios Rusijos laisvėjimas. . ."

Toynbee istoriniais faktais primena: ". . .Slaviškasis liberalizmas privertė carą 1878 m. pulti turkus. . .liberališkoji Dūma suomių atžvilgiu buvo kur kas brutalesnė nei bet koks caras. Šie niekad nerusifikavo Suomijos, o Dūmą 1910 m. iš suomių atėmė ir įstatymdavystės teises. . ."

MONGOLŲ TERORAS PAKEITĖ RUSUS

Prieš mongolų atėjimą Rusija buvusi kitokia - giminiavosi su aplinkiniais valdovais, keliavo po Europą, buvo atvira bendruomenė. Po mongolų viešpatavimo rusai visad jautės apsupti.

Toliau Toynbee primena ir lietuviams, kaimynams, įdomią De Tocqueville išmintį knygoje "L'Ancient Regime et La Revolution", kad jokia revoliucija nepajėgia nutraukti ryšio su praeitimi. Tai liudija rusiškasis, kiniškasis, balkanų ir lenkų komunizmai. Prancūziškojo ar itališkojo komunizmo net pats Marksas neatpažintų.

"Istorija rodo", - dėsto Toynbee, "kad jei kurią tautą ištinka negandų, skilimai, prispaudos, labai dažnu atveju jos suspindi stimuliuojančia, gaivia, kultūrine kūryba. . . kuri, betgi mena chaotišką susinakinimą. . . kad šitokios tautos žmonės gali naudotis jiems nesuvaldomomis vakarietiškoms laisvėms".

Ar jums reiktų pavyzdžių iš lietuviškosios išeivijos?

Armus Vencius ir Almus Šalčius, vaikystės draugai, susitinka Deltona, Floridoje. Armaus tėvas, neseniai miręs dr. Bladas K. Vencius, buvo Šalčiaus krikšto tėvas, Armus su motina Viktorija Venciuviene dabar gyvena Deltona, Floridoje.

Jono Valaičio nuotrauka

St. Petersburg, Fla.

Tešinyš iš 7 psl.

Ilgiau kalbėjo F. Prekeris. Peržvelgė praeitį. Pažymėjo, kad Lietuva pergyveno tamsių dienų, bet turėjo ir šviesių. Esą, matėme Lietuvos gimtadienį, matėme ir jos aukas. Palietė Vysk. Motiejaus Valančiaus ir Simano Daukanto laikotarpį, sukūrusius prielaidas.

Paminėjo spaudos draudimą ragino spaudą įvertinti. Įvertino Basanavičiaus, V. Kudirkos, Maironio, Jakšto bei Vaižganto nuopelnus. Įvertino tuos 20 vyrų, kurie paskelbė 1918 m. Lietuvos nepriklausomybę, kurią įgyvendino savanoriai, šauliai ir kariai. Dabar kyla nauji didvyriai. Turime juos suprasti, gerbti. Priminė, kad lietuvių kelias yra tautos kelias. Pakaltino tuos, kurie kaltina vieni kitus dėl skirtingų pažiūrų lietuvių išlaikyti kas ardo vienybę kovoti už Lietuvos laisvinimą.

Aukoms rinkti vadovavo Kazys Palčiasukas. Jis pareiškė, kad aukos bus renkamos ALTai, Lietuvių bendruomenei ir VLIKui pagal aukotojų pageidavimą. Surinkus

aukas paskelbta: Altai \$699, Bendruomenei \$311, VLIKui \$228 ir \$39 padalinti į 3 dalis. Vasario 16 d. pilną taip pat nutaręs skirti toms trims įstaigoms po lygiai.

Rezoliucijas paruošė Kazys Kleiva ir Pranas Stanelis: Floridos gubernatoriui, vietos kongresmanui ir Floridos valstijos abiem senatoriam. Jas perskaitė K. Kleiva.

Klubo choras, vadovaujamas muziko A. Mateikos, pagiedojo: Maldą už tėvynę - harm. J. Dambrausko, Lietuva brangi, Laisvės Varpas - A. Vanagaičio, Laisvės rytas - N. Martinonio, Anoj pusėj Nemunėlio - Švedo, Už jūrų marių ir Tėvynės maršas - Gudauskienės.

Minėjime dalyvavo apie pusketvirtą šimto vietinių ir iš kitur suvažiuavusių.

Vasario 16 minėjimą rengė lietuvių klubas savo salėje su programa ir pietumis.

UBA-BATUNo metinė konferencija šiemet įvyks šeštadienį, gegužės 31. Šios konferencijos metu bus išrinkta nauja UBA-BATUNo vadovybė ateinantiems metams ir bus svarstomi ateities veiklos planai Jungtinėse Tautose.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

CIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Rimantas Plungė lankėsi Amerikoje

Kaunietis Rimantas Plungė kartu su Tarybų Sąjungos lengvosios atletikos rinktine, kovo mėn. pradžioje viešėjo JAV ir čia Richmond, Va. mieste rungėsi su šio krašto sportininkais.

Rimantui Amerikoje nelabai kaip vyko: rutulio stūmime jis liko ketvirtuoju. Komandiniai šį susitikimą laimėjo amerikiečiai.

Prieš tai R. Plungė buvo nuvykęs į Berlyną, kur rungtyniavo tarptautinėse varžybose, dalyvaujant Bulgarijos, Švedijos, Vengrijos, Lenkijos, Rumunijos, TSRS ir abiejų Vokietijų sportininkams. Plungė ten pasiekė vieną geriausių šio sezono rezultatų (19 m. 4 cm.) ir laimėjo III vietą.

LIETUVOS KREPŠININKŲ KOVOS

Kauno ir Vilniaus vyrų krepšinio komandos šiuo metu stipriai kovoja Tar. Sąjungos A klasės pirmenybėse, kur rungtinasi tik 10 vienetų. Taigi čia yra susibūrę patys geriausi penketukai. Norint šiose pirmenybėse (jau nekalbant apie pirmųjų vietų laimėjimą) išsilaikyti reikia gerokai susiimti. Kauno Žalgiriui, kuriam užpernai pavyko pasipuošti net bronzos medaliais, šiemet vyksta vos tik vidutiniškai. Jis laikosi tik lentelės viduryje. Tuo tarpu Vilniaus Statyba tenkinosi priešpaskutinįja vieta, tik neseniai pakildama į VIII vietą. Taigi vilniečiai yra netoli pavojingosios ribos (iš A kl. iškrenta paskutinę vietą užėmusi komanda - ja dabar yra Sverdlovsko Uralmašas, o priešpaskutinieji turi žaisti pereinamąsias rungtynes su B kl. nugalėtoju.

Gerai, kad dabar į Žalgirio sudėtį sugrįžo garsusis Modestas Paulauskas, kuris Lietuvoje yra vadinamas antruoju Bobiu Fišeriu ir su juo ten taip pat nelabai galima besuskalbėti! Olimpiados ir pasaulio pirmenybių aukso medalio laimėtojas Paulauskas taip išpuikėjo, jog jam žaidimas klubinėje komandoje atrodo betikslus. Nežinia, kiek jo jau tur būt net trečias sugrįžimas į Žalgirio komandą tęsis, tačiau jis Žalgiriui turėtų šiek tiek pagelbėti.

Dabartinis yra 42-sis Tar. Sąjungos vyrų krepšinio čempionatas. Kauniečiai aukščiausioje lygoje debiutavo tuoj po karo - 1945 metais.

Kauniečiai du kartus yra buvę TSRS čempionais (1947 ir 1951 m.), du kartus iškovojo sidabro medalius (1949, 1955, 1971 ir 1973 m.) Vilniaus krepšininkai Tar. Sąjungos pirmenybėse pradėjo žaisti 1955 m., pradžioje dalyvaujant B klasės pirmenybėse, tačiau stipriausiųjų grupę pateko tik 1960 metais, iš kurios 4 kartus buvo iškrite, kol per Vienybė, 1975 m. kovo 21 d.

nai vėl pasisekė grįžti į stipriųjų eiles.

KNYGOS APIE SPORTĄ

Vėliausiu laiku Lietuvoje sportine tematika pasirodė dvi knygos. Nežiūrint jog Lietuvoje yra išleidžiama gana daug knygų, tačiau sportininkai ir sporto mėgėjai, atrodo, yra skriaudžiami. Anksčiau būdavo leidžiami sportininko žinyai, kuriuose tilpdavo praėjusių metų sporto duomenys bei kita sporto mėgėjui įdomi medžiaga. Dabar tokių leidinių jau senokai nematome.

Tie, kurie domėjosi Miuncheno olimpiada į ją mintimis gali sugrįžti skaitydami Tiesos laikraščio sporto skyriaus redaktoriaus Mindaugo Baryso knygą Miunchenas, Olimpinis ir Kasdieniškas. Šios knygos autorius, kuris jau pažįstamas savo išpūdžių knyga iš Meksikos olimpiados, vėl pasakoja apie pasaulio sportininkų susikibimą Vokietijoje. Knyga 15 spaudos lankų ir išleista 20 tūkst. tiražu, gausiai iliustruota.

Tas pats Mindaugas Barysas kartu su Vytautu Gudeliu suredagavo kitą leidinį, pavadintą Metai ir Startai, kuriame pabandyta nuotraukomis pažvelgti į Lietuvos sportinį gyvenimą. Čia apimtas laikotarpis - nuo pirmųjų pokario metų iki 1972 metų. Nuotraukos daugumoje išdėstytos chronologine tvarka. Ši knyga išspausdinta 10 tūkst. egz. tiražu.

Čia dar būtų galima paminėti mažos apimties (32 pusl.) sportinį leidinį, pavadintą 1975 m. TSRS vyrų krepšinio pirmenybių programa. Čia gausi informacinių žinių apie šių metų pirmenybėse dalyvaujančias komandas, plačiausiai paminimi Kauno ir Vilniaus vienetai.

Yra žinių ir apie tarptautinius turnyrus, kuriuose Lietuvos krepšininkai žaidė pernai. Sužinome, jog 1974 m. Lietuvos vyrų rinktinė sužaidė 7 tarpvalstybines rungtynes (iš viso Lietuva jų turėjo 215).

Šios knygelės išangoje rašo nusipelnęs sporto meistras St. Stonkus. Leidinį sudarė V. Gudelis; jis išleistas 9 tūkst. tiražu.

LIETUVA BUVO PAVYZDINGA RESPUBLIKA

Minėdamas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį kongresmanas Pastore pažymėjo: "Nepriklausomybė, laisvė, demokratija šventos sąvokos lietuviams. . . Lietuva buvo tapusi pavyzdinga respublika. . . Visiems lietuviams ir Amerikos lietuviams aš reiškiu savo viltį, kad Lietuva bus laisva ir nepriklausoma vėl, ir to prašydama meldžiuosi".

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudus, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, - kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTŲ, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-1800

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

IŠEJE NEGRIS

PRISIMINIMUI DALIOS JUKNEVIČIŪTĖS

Vasario 25-tos naktį 1 v. Detroite mirė Dalia Juknevičiūtė-Simoliūnienė, aktorė, režisierė, dailininkė. Gimė ji Kaune 1935 m. kovo 1 d.

Tebegyvendama jaunystės nuotakom ir polėkiais, Dalia paliko šį gyvenimą, klastingos ligos įveikta. Likimo jai buvo lemta trumpa žemės kelionė, tačiau ji gebėjo atlikti gražių-atmintinų darbų savo veržiam, kūrybingam gyvenime.

Pasakymas "jis gyveno ne sau" teigia idėjinę gyvenimo kryptį-iešką tiesos kūrybiniam darbe. Tuo keliu ėjo Dalia. Ji taipgi buvo tiesi, atvira ir draugiška savo artimiesiems, draugam ir kitiems. Buvo pastabi ir turėjo galvojantį protą. Teko girdėti kad Daliai tebesant vienoj ar kitoj mokykloj, jos draugai vadindavę ją "deimantine mergaite" dėl jos draugiškumo, pastabumo, aštraus intelekto.

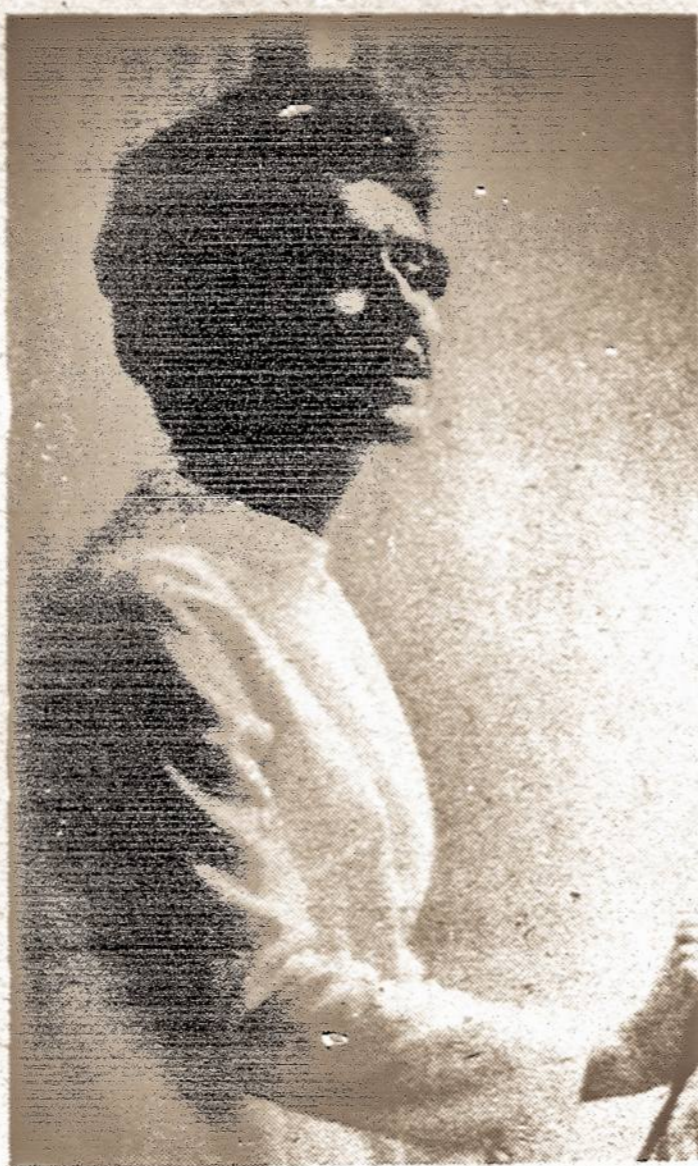
Kas Dalia pažino Lietuvoj (su motina ji išvyko iš Lietuvos 1944 m. sukakusi 9 metus), atsimena ją labai rimtą, mažai kalbančią, bet linkusią parikiuoti-padiriguoti savo drauges.

Ponia Juknevičienė su Dalia atvykusi į Ameriką, pradėjo kurtis Chicagoj ir ten gyveno. Dalia ir mokslus ten ėjo. Studijuodama Art Institute of Chicago (1952-57) gavo Instituto stipendiją. Baigusiai studijas bakalauro laipsniu, Institutas pratęsė Daliai stipendiją, gilinti studijas Paryžiuje. Iš Paryžiaus ji lankėsi Romoj, Vokietijoj. 1958 Berlyne ji susitiko su savo tėvu, Romualdu Juknevičium, Bolševikiniai rusai išdrebėjo leidimą pasimatyti tėvui su dukra. 1958 m. Dalia susituokė su Algimantu Mackum. Jis žuvo auto katastrofoj 1964 m. gruodžio 28 d. Po studijų Europoj Dalia vėl pradėjo studijas Chicagoj Goodman Drama School (1960-1965). Ją irgi baigė bakalauro laipsniu.

Dalios kūrybinis kelias šakojosi dviem kryptim: dailės ir teatro. Nusvėrė teatras. Nuo 1958-1973 m. ji dirbo Chicagoj Valeškos dekoratyvinio meno studijoj. Yra palikusi mozaikos ir grafikos kompozicijų, kurios vertinamos kaip kruopštūs ir geró skonio kūriniai.

Po studijų Europoje ir pasimatymo su tėvu Dalia pasuko į teatrą. Turėjo ji tam talento ir išmonės, ką ir teatrinė jos veikla vėliau parodė. Bet gal ir Romualdo Juknevičiaus (Romkos) garsas ir šlovė-talentiniausio Lietuvos dramos teatro režisieriaus nepriklausomybės laikotarpyje - turėjo įtakos jos posūkiui į teatrą.

Teatre Dalia vaidino ir režisavo. Jos režisūroj buvo pastatyta eilė dramų: Škėmos Ataraxia, Šventoji Inga; Ostrausko Pypkė, Kvartetas; Landsbergio Meilės mokyklos pirmas veiksmas; ištraukos iš Sruogos dramų. Jos režisuoti veikalai buvo statomi Santaros-Šviesos suvažiavimuose (Tabor Farmoj), Chicagoj, Detroite, New Yorke. Jai teko Vieniubė, 1975 m. kovo 21 d.

Dalia Juknevičiūtė deklamuoja

vaidinti Buhalterijos klaidoj, Pypkėj, Skirgailoj, Ataraxioj. Vaidinė ji ir amerikiečių teatruose. Konkurse laimėdama vaidmenis, ji vaidino Goodman Drama School pastatymuose, Chicagos Near North teatruose ir kt., Mrožek ir Arabal veikalus statant. Jos vaidybos vertinimų galima rasti Chicagos spaudoj: Chicago Tribune, Chicago Sun Time ir The New York Times. Chicagos didžioji spauda jos mirtį paminėjo.

Dalia vaidino ir radijo laidose lietuvių ir amerikiečių: Margučio Pelkių Žiburėlio laidose ir amerikiečių radijo Phynance laidose.

Antrą kartą Dalia susituokė su Saulium Simoliūnu 1967 m. Ji ne kartą yra sakiusi, kad Saulius jai daug gelbėjo ir padėjo sumanymais, patarimais, paskatinimais ir finansine talka. Dalia plačiai buvo žinoma dailiojo žodžio skaitytoja ir deklamuotoja. Ypač ji mėgo ir vertino savo pirmojo vyro, Algimanto Mackaus, poeziją. Ji ir buvo jos geriausia interpretatorė. Sudarytas komitetas jos skaitymų ir deklamacijų plokštei išleisti.

1970 m. vykdama į Lietuvą, Dalia nuvežė ir visą Mackaus poeziją, išleistą Amerikoje. Lietuvoj ji buvo vėl išleista vienoj knygoj, Poezija, 1972 m. Vilniuj Dalia turėjo Mackaus poezijos vakarą. Buvę tame vakare pasakojo, Dalia skaičius nuostabiai gerai, susikaupti ir rami. Ispūdis buvęs nepaprastas, nes ir pilnutėlė auditorija klausėsi lyg užburta neįprastų-negirdėtų vaizdų srovės.

Dabar Dalia dausose, kur ir mes visi susitiksim. Arba Mackaus ketureiliu tariant:

Dabar tu esi išvengęs
egzilės beprotiškuo:
įteikei dokumentus
monarchinei santvarkai.

Dalia buvo palaidota Chicagoje Šv. Kazimiero kapinėse.

Jonas Kiznis

Iškilminga Vysk. Motiejaus Valančiaus 100 metų mirties akademija rengiama gegužės 4, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinyje. Valančiaus raštų ištraukas skaitys dramos aktorius Henrikas Kačinskas.

Joan Francis, solistė, daug kartų dainavusi Vieniubės koncertuose praėityje, pranešė, kad Reseda, Californijoj, vasario pradžioje mirė jos motina Sonia Boris. Ji buvo ilgametė Chicagos gyventoja, bet vėliau persikėlė pas sūnų į Californiją.

Velionės palaikai buvo sudeginti. Joan Francis su vyru Bill Melniker buvo nuskridusi į laidotuves iš Stowie, Vermont, kur apsigyveno prieš daugelį metų.

Zinaida Šukienė-Grabauskaitė mirė kovo 2 palaidota kovo 5 Waldfriedhof kapinėse Muenchene, Vokietijoje. Ji sirguliavo nuo pereinamųjų metų vasaros gyslų užkalkėjimu. Anksčiau gyveno Kanadoje, New York, dabar keletą metų gyveno Muenchene.

Velionė žinomos New Yorko Metropolitan ir Muencheno operų solistės Lilijos Šukytės motina.

MIRUS

Poliai

Siemaškienei

Woodhaven, N. Y.

reiškiam nuoširdžią užuojautą sūnui Litovaso ir visiems artimiesiems.

JOSEPHINE ANSCOTT
ir TELDA V. KING
San Francisco, Cal.

1975 m. vasario 10 d. Milwaukee, Wisconsin, mirė Marija Mažionienė, sulaukusi 94 metų amžiaus.

Ji buvo diplomato ir Neolituari filisterio Mažonio motina.

Iš Kauno į Ameriką atvyko 1962 m. gruodžio 4 d. Gyveno pas dukrą Marytę Happ, Milwaukee, Wis.

Giliame nuliūdime paliko dukros Onutę Norkus, Aldoną ir Marytę.

Vytautas Beliajus, Denver, Colo., leidžias anglų kalba žurnalą Viltis, išrinktas Colorado Folk Arts skyriaus pirmininku. Jis taip pat išrinktas Colorado etninių grupių festivaliui rengti pirmininku.

L Aidotuvijų Direktoriai

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 MT. VERNON ST., PHILADELPHIA, PA:

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Kęstutis K. Miklas, BATUNo vykdomasis pirmininkas, buvo pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16 minėjimuose, kuriuos surengė Lietuvių Bendruomenės apylinkės - vasario 15 d. Great Neck, Long Island, ir vasario 23 d. Bridgeport, Conn.

Antanas Pavelkis, dirbęs Jacksonville, N. Y., ligoninėje, automobilio nelaimėje sužeistas, sveiksta. Apie jį parašydamas vietinis laikraštis, pažymėjo, kad jis bendradarbiauja laikraštyje, leidžiamam Bay Shores, N. Y., ir rašo trumpus iliustruotus pasakojimus. A. Pavelkis yra gimęs Londone, šiuo metu jau yra 74 metų amžiaus.

Dail. Elenai Urbaitytei paskirta premija Award of Excellence už tapybos darbą "Vasara Nr. 2" grupinėj, atrinktinėj parodoj, Heckscher Muziejuj, Huntington, N. Y. Paroda nuo kovo 8 tės is iki balandžio 6, nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak., išskyrus pirmadienius.

Kazys ir Eugenija Kaspariūnai kovo 1 pagerbti Elizabetho lietuvių Laisvės salėj. Abu atšventė vedybinio gyvenimo 25 metus, Kazimieras sulaukė 50 m. amžiaus, o taip pat ir vardinių išvakares.

Iniciatorių vardu pobūvi atidarė Aleksandras Žemaitis, maldą sukalbėjo tėv. K. Bučmys, programą atliko aktorius Vitalis Žukauskas. Bendrą sveikinimą kalba išreiškė Aleksandras Žemaitis.

Gen. St. Pundzevičius, buvęs Lietuvos Karo Agitacijos viršininkas, žurnalo Plieno Spranai jubiliejiniam numeriui ruošia didelį ilgą rašinį.

Leonardas J. Jankūnas, dantistas, pirma dirbęs New York City, persikėlė į savistovią įstaigą ir priiminėja pacientus 810 Fairview Ave., Ridgewood, N. Y. 11227. Tel. (212) 821-4128.

Onos Jozėnienės rezidencijoje Jamaica, N. Y. įvykęs SLA 38 Kp. susirinkimas, kuriame dalyvavo New Yorke viešėjusi SLA išdėminkė Euphrosine Mikuziūtė ir sekretorė Genovaitė Meiliūnienė. Susirinkimą pravėdė Kuopos pirm. Jonas Valaitis.

Brooklyno JAV 200-tų metų nepriklausomybės paminėjimo komitetas ruošia išleisti Brooklyno tautinių grupių maisto receptų knyga: Lietuvės, norinčios įteikti lietuviškų maisto gaminių receptus, prašomos skambinti NY LB I-os apylinkės pirmininkui Vytautui Radzivanui. Tel. 441-2304.

Jurgis Mačiūno Anthology Archives teatre, 80 Wooster St., Soho, suorganizuotas eilinis koncertas kovo 24, susilaukė didelio pasisekimo. Jurgis Mačiūnas 1960 metais New Yorke įsteigė Fluxus meno judėjimą.

Pranas Lapė, dailininkas, kuris dėsto dailę Naujojoje Anglijoje, dažnai lankosi New Yorke, palaikydamas ryšius su mūsų didmiesčio dailininkais.

LIETUVIŲ POEZIJA ANGLIŠKAI

Balandžio 25 d. penktadienį, 7:30 didžiojoje Great Necko, L. I. Bibliotekoje, Kingspoint, N. Y. pirmą kartą bus viešai skaitoma į anglų kalbą išversta Jono Meko "Sėmėniškių Idilės" eilėraščiai. Vertimą ir savo poeziją angliškai skaitys poetai Vytautas Bakaitis, J. Grybauskas, ir kiti. Šios poemos ištraukos vis dažniau pasirodo amerikiečių poezijos žurnaluose. Trys poezijos dalys neseniai tilpo Columbia Universiteto leidinyje Translation. Sekančiam po Meko puslapyje spausdinami A. Millerio, žinomo dramaturgo kūriniai.

Tai bene pirmas toks vakaras lietuviškoje Amerikoje.

Great Neck, L. I. Bibliotekoje Amerikos Lietuvių Fondacija yra suruošusi dabar labai plačiai išgarsėjusios "Kelionės į Lietuvą" premjerą, baliaus šokėjų iš Lietuvos Kamaičių koncertą, Aldonos Dvarionaitės koncertą ir Violetos Palčinskaitės poezijos vakarą.

Dailininkė Ona Dolskaitė-Paškevičienė laimėjusi tautinės tematikos premiją 6-toj Dailės parodoje, kurią surengė LB New Yorke apygarda kultūros židinyje. Ji stovi prie jos nutapyto M. K. Čiurlionio portreto.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Vienybės naujam compiuteriui išmokėti, aukojų:

Dr. S. J. Bartis, Nashua, N. H. \$100.00
M. Danielius, Huntington, N. Y. 15.00
G. Karosas, S. Boston, Mass. 15.00
A. Kalvaitis, Chicago, Ill. 10.00
Marija Aukštaitė, Canada 10.00
V. Zaveckas, Brooklyn, N. Y. 10.00
A. J. Alexis, Waterbury, Conn. 5.00

Po \$3.00 aukojų:

A. Puodžiūnas, Grand Rapids, Mi.
A. Buivydienė, Riviera Beach, Fla.
J. Palubinskas, Baltimore, Md.
V. Audėnas, Elizabeth, N. J.
A. Bacenas, Bexley, Ohio
F. Motuzas, Detroit, Michigan
Eleonora Minukas, Hartford, Conn.
P. Šiugždinis, Canada
P. Lakavičius, Rochester, N. Y.
J. Baranauskas, Greenfield, Ma.
F. J. Vilkas, Naugatuck, Conn.
Elena Gagas, Woodhaven, N. Y.
V. Ciplijauskas, Great Neck, N. Y.
A. Tamošaitis, Canada
J. Kaunas, Chicago, Illinois
J. Vilpišauskas, Brooklyn, N. Y.
V. Bunkus, St. Petersburg, Florida
C. V. Liutas, San Pierre, In.
Aldona Alekna, St. Petersburg, Fl.
A. Sirgėdas, Brooklyn, N. Y.
M. Biliūnas, Chicago, Illinois
D. Cziras, Lawrence, Mass.
P. Šulas, Chicago, Illinois
F. Naginė, Keene, N. H.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Lietuvos atsiminimų radijo ir Rūtos kultūros rėmėjų klubo ruošiamas šeimos šventė - radijo piknikas įvyks birželio-June 29, sekmadienį, latvių tautiniame parke Priedainėje, Howell-Township, N. J. Radijo direktorius prof. dr. Jokūbas Stukas prašo tą dieną rezervuoti šiam tradiciniam radijo piknikui.

Kovo 16 įvyko Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-osios Kuopos mėnesinis susirinkimas. Pirmininkavo B. Spudienė.

Nutarta ir toliau remti Dariaus Girėno komitetą, padėti ieškoti kalbėtojų, o didvyriams pagerbti parengimą surengti šeštadienį liepos 19 d.

Margučių parodos balių V. Zaveckas siūlė surengti tokį, kad žmonės patys norėtų ateiti, kad nereiktų jų kvietinėti. Balius nutartas rengti šeštadienį, balandžio 19 d. 7:30 p. p.

Išrinkta rengimo komisija: L. Sateikienė, O. Pėštininkienė, E. Bublaitienė, M. Vosilka, A. Sakalas, J. Galinis, A. Sateika ir B. Spudienė.

Margučių parodos komisija nutarė bilietų kainą \$7.50.

Stalus papuošti Ona Zavedskienė pažadėjo savo rantom gražiai numargintais margučiais. Bus praves-ti išlaimėjimai su parduodamais bilietais. Bus ir įėjimo laimėjimas.

Nutarta kuo skaitlingiausiai dalyvauti Keleivio 70 metų minėjime.